

Herman Bang

Sommerglæder

BRASENS HOTEL

Bibliotek 1800

Herman Bang

Sommerglæder

TIL OLGA DAHL

La vie est bien triste
– enfin rions.

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and*

I

Fru Brasen ville alligevel gå huset igennem. Der kunne dog altid, man vidste jo ikke, komme sommergæster i dag, til middag, med vognen. Og færdig blev man såmænd aldrig, og et og andet var der alletid, når man skulle stole på pigerne og Brasen. Igår var det alle trækgardinerne, som hang *der* og bare var rimpede i sømmene.

Fru Brasen stod op fra sin træstol ved køkkenbordet – stolen var lidt trekvart i benene – og så på al den smurte mad:

– Ja, det, der skulle *ud*, det var det viss', og det var hver dag. Det *gik* til, hvad der så kom ind, som også Brasen han sagde, i den forretning.

Fru Brasen blev stående foran personalets smørrebrød:

– Og man smør'et dog, som man kan. Fru Brasen sukkede – det var tyndt smurt –:

– Men en holder jo ud til det sidste, sagde hun.

Fru Brasen gik over køkkengulvet og åbnede lemmen i døren til gæstestuen:

– Er du der, Brasen? spurgte hun.

– Ja, Jansine, sagde Brasen.

– Godt, sagde fruen, der så ind på manden, der sad i sin ensomhed, ved siden af sin egen skænk og så på sine egne korte ben.

– Så passer du på kassen, sagde fruen og lukkede lemmen.

"Kassen" var fru Brasens tanke ved morgen og silde, for de "knigte" rapsed da det, de kund', hver og én éneste.

"Knigtene" var kelnerne og "kassen" var en åben skuffe i skænken:

– Men de fik dem nu også så rent uheldigt fra, og fik man en ordentlig mand, så blev han der jo ikke – – så det osse kund' vær'.

Fru Brasen gik over gården og ind gennem porten, hvor staldforpagter Nielsen fejede.

Nielsen havde været ved artilleriet, bar kasketten i nakken og røg cigar til alle sine beskæftigelser.

Fru Brasen sagde godmorgen, og Nielsen nikkede igen, mens hans fejede en støvsky op bag fruen, der gik ud på gaden, midt ad brostenene.

Skyggerne af husene tegnede sig så vant og skarpt; de kom og forlængede sig og forsvandt, altid i den samme form. Det var, som behøvede man slet ikke ure der i byen, så time-ret flyttede de skygger sig altid.

Fru Brasen gik frem ad gaden. Butiksdørene var allerede slåede op, og svendene ventede lænede til karmene, med benene slængte over hinanden. Fru Brasen – Hun havde engang været stadselig at se, med en krop, som den skal være og af *dem*, mænd hænger deres øjne ved – nikkede godmorgen til hver,

mens hun gik. Kommis'erne rørte sig ikke. Fru Brasen følte det, som deres øjne, der fulgte hende, stak i hendes ryg:

– Det var ikke sådan, når man var kommet til at skylde allevegne. Men det var jo osse doktoren foruden ham, kunstmaleren, som ville ha'et til og havde fået'et lavet; og Brasen, han var jo let at lokk', og byens folk, de bare skubbed' bagpå, så de fik'et i stand; og nu kund' de kro sig, mens Brasen, stakkel, sad i'et, og Gud ved, hvad sommergæster der kom til sådant et lille sted, selv om der osse var avertirt ...

– Men det var jo, hvad hun havde sagt, men Brasen, han vild' jo, for hun kendt' jo Brasen, at han var kry at begyn' med, og bagefter satt' han sig hen ...

Fru Brasen nåede "annekset" og gik ind ad porten. Stenene var toppede i porten. Hun løftede benene for at komme ind i forstuen, de gamle dørtrin var høje. Og hun så ind gennem alle de tomme stuer, hvor det samme lyseblå tapet skinnede fra alle vægge, købt som det var på glarmestrens auktion, da han gik fallit nu i februar.

Fru Brasen gik fra stue til stue.

– Jo, nu var det i sin orden.

Og hun så over borde og senge – det var de tyndeste jernben, der nogen tid havde båret et sengested – og hun talte håndklæderne, der hang på søm, to og to langs væggene, og lignede viskestykker.

Fru Brasen lettede på dem og vendte dem: de blev helt blå på indersiden. Det var det glarmester-tapet, som smittede.

– Men der var så otte senge med krølhårs madras, nu hvor de osse havde taget deres egn'. Svært blev det vel nok for Brasen at ligg' på den tanghårs, han, som var så før. Men det fik ikke

hjælp'. Deres sengetæpper kund' de da osse ta'. De var da strikkede, og det var, ligesom de fyldt' mer på en seng. Der var aldrig lie' som nogen kraft ved alt det, de købt' hos Rist's.

Fru Brasen kom ind i gadestuerne, hvor solen lå over de brede og ubetrådte gulve. Hendes øjne, der altid løb i vand om morgenen – det kom af at sidde dér i spisekammeret og vente hver nat, til de lukkede – så ud over al ting: nu var papiret gledet ud under det bordben igen. Hun fik det på plads, før hun satte sig et øjeblik i sofaen, der var skiddenblå og skreg mod tapeterne. Hun var så træt, og så fik hun det altid over lænderne, siden hun havde fået Aage:

– Og Gud ved – hun tænkte pludselig på børnene – hvordan det gik med læsningen nu, hun aldrig var over dem. Med Signe gik det jo nok, men Martin, han var jo mer efter Brasen, og han havde 'et ikke til læsning.

Hun tænkte på engang på Martins skjortelinning. Nu havde hun ikke fået den syet til, og byens folk var altid over hende med børnene, at de blev ikke hæget.

Fru Brasen blev siddende:

– Det var jo regnet ud, at hundrede og fyrretyve kroner om dagen skulle de ha'e, når der blev fuldt – foruden drikkevarerne. Men det kom jo osse an på, om der var *dem* imellem, der ga' noget ud, som osse Brasen sagde. Men nu ville det jo vise sig.

Fru Brasen stod op, og hun gik igen igennem stuerne, ud over gården og ind i haven. Langsomt gik hun frem mellem de store ribsbuske, som næsten var voksede til træer. I den midterste gang stod bedstemo'er over sin rive.

Den gamle var barhovedet og blev ved med sit arbejde. Hendes højre skulder var skudt længere frem end den venstre,

under de firsindstyve års sliden.

Fru Brasen standsede:

– Ja, bedstemo'er er flink, sagde hun, og hendes stemme lød anderledes, end den plejede.

– Én er gammel, sagde bedstemo'er og løftede ikke sit ansigt.

Fru Brasen blev stående og så på hende.

– Men bedstemo'er er stærk, sagde hun. Der kom pludselig ligesom endnu lidt mere vand i hendes øjne. Hun tænkte med engang (hun vidste selv ikke, hvordan det var med hende til morgen, men hendes tanker løb så rundt omkring) på stuerne derhjemme på gården ved Tønder, hvor bedstemo'er gik og holdt alting blankt og den gamle fædrene gård så strunk, at den skinnede.

Om aftenen sad hun ved sin port og så ud over sine grønne marker. Den var så givtig, jorden ved Tønder, og der var langt til bedstemo'ers markskel.

Den gamle løftede sit hoved. Hendes ansigt var af *deres*, som enten er blevet døve eller er blevet trætte af at høre mer af, hvad mennesker de snakker:

– Men *her* er rart, sagde hun, og det var næsten, som hun smilte.

– Ja, mo'er, sagde fru Brasen, der også altid følte det lidt mer hjemligt her mellem alt det meget grønne.

Den gamle bøjede sig igen, og man hørte atter rivens krads mod jorden, mens fru Brasen gik.

Det havde pludselig givet et sæt i hende: slagteren, han var der vel, og det var ikke sådan, når man skyldt'. Man kund' ikke la'e ham vente til.

Fru Brasen næsten løb hjem gennem gaden.

– Jo, Andersen var der.

Han stod allerede i køkkenet, han selv, foran sit meget kalvekød, der lå opklasket på køkkenbordet.

– Hvad skal det så være? sagde han og slog ud med begge sine næver.

– Er der folk nu, spurgte han.

Fru Brasen, der vendte ryggen til ham, sagde:

– De er meldt.

– Nå, svarte slagteren.

– Så ta'er jeg ud, sagde fru Brasen.

– Nå så, sagde Andersen, der havde lagt begge sine hænder på sit kød, ligesom ville han værge det. Andersen havde mange store guldringe på sine fingre. Han kom nu såmeget sammen med alle de slagtere fra Aalborg.

Fru Brasen havde hastigt lukket dørlemmen op:

– Er du der, Brasen?

– Ja, Jansine.

– Det er Andersen, sagde fruen.

– Er'et Andersen, råbte Brasen:

– Kom *herind*, mand.

Og Andersen, der slap kødet, gik ind i gæstestuen.

– Goddag, De slagter, sagde Brasen, der ikke rørte sig, han bare lo til kødhandleren:

– Sit ned.

Brasen talte, når han var munter, så højt, som skulle han overdøve en midnatslarm i sin egen skænkestue:

– Sit ned. Jeg sidder her og ser på mine egne skilte.

Brasen løftede hånden lidt fra sit knæ og pegede ud på torvet, hvor "Brasens hotel" var malet på alle husgavle, sort på hvidt.

– Men hvad hjælper'et, Andersen?

– Og hvad er'et så – så småt skrift, som de trykker'et med, hvad man skriver?

Brasen pegede på "Jyllandsposten": den var med meget lille skrift, hans annonce. Andersen så ned på bladet:

– Ja, sagde han:

– Det er s'gu reklamen, der skal gør'et, i disse tider.

– Men skidt er'et, Brasen.

– Ja, det er, sagde Brasen og så pludselig hen over gulvet, ligesom søgte han om noget.

De tog sig to bajere, Brasen havde lige rejst sig fra sin stol for at få dem hentede.

– De gi'er 'en vel, Andersen, sagde han, før han satte flaskerne på bordet.

Da Andersen kom ud i køkkenet, havde fru Brasen udtaget kødet. Hun var altid længe om det. For man måtte regne det ud, med de ben, der bare vejede til; og så hellere tage spædeskanke fra Nielsen i smøgen til suppe.

Andersen så ned på kødet, smak sine stege i truget og sagde:

– Ja, så kører vi – *foreløbig*.

Han gik med truget. Ude i gården mødte han staldforpagter Nielsen.

– Den er skral her, sagde han.

Nielsen bare lo:

– Ja, sagde han: den er ikke så "bevægelig".

– De griner, for De har "bog", sagde slagter Andersen, som blev stående lidt og så på Nielsen, der var brun og rød i sin lød:

– Hva' satan får De Deres pi'er for, Nielsen, sagde han pludselig.

Nielsen holdt begge hænderne i bukselommerne:

– Man får dem på ansigt, Andersen, og så på bevægelsen.

Slagteren stod lidt igen:

– Ja, sagde han:

– Det er s'gu det, man spekulerer over. Men hvad én angår, er man jo gift mand.

– Farvel, Nielsen.

Slagter Andersen var tredive år og for nylig tredje gang gift. Det var, ligesom hans koner, der ellers havde været kønne nok, sygnede helt hen, som om Andersen tog fra dem både pust og huld i det ægteskabelige samliv.

Men gifteriet var det alligevel, Brasen stadigt drev sin spot med.

– Ja, svarte så Andersen:

– Der er s'gu dem, der må til alteret hver gang ...

Slagteren gik ud til sin vogn, som hesten sindigt flyttede hen foran købmand Terkildsens gule hus, der var i to etager, med hvidmalede gesimser og grønne vindueskarme. Til butiksdøren førte en trappe op, hvis gelænder var hundrede år. Da slagter Andersen ville køre ind gennem porten, kom konsulen – hr. Terkildsen var vicekonsul for Sverige og Norge – frem på sin trappe. Han var skægløs, bar brun paryk og havde ingen læber.

Han nikkede et "godmorgen" til slagteren, der betød, at hr. Andersen skulle standse.

– Godmorgen, sagde han igen, og tav et sekund påny – det var hr. konsulens vane at lade sin medverden vente et nu mellem hver af sine sætninger –:

– Vejret er ellers godt.

Konsulens yndlingsord var ordet "ellers", der bestandig skjulte de hemmelige forbehold, som tre herreder frygtede.

– Ja, vejret er godt nok, hr. Konsul, sagde slagteren, der ventede på fortsættelsen.

– Andersen kunne komme ind, sagde konsulen, og han lod Andersen gå op ad trappen og ind i butikken, mens han selv blev stående et øjeblik på sin trappe, som den, der ved arbejdsfrembrud overser sin by.

Hr. slagter Andersen ventede i boden, der optog en hel længe og lignede en sort tragt, frem af hvilken alle menneskehedens fornødenheder kunne hentes af to pluskæbede bodsvende, hvis øjne fuldstændig forsvandt i deres ansigter, og hvis klæder så ud, som var de for et år siden dyppede i en bøtte grøn sæbe og havde siden da alle urtekramhandelens ingredienser klæbet sig på dem.

– Vil Andersen gå ind, sagde konsulen, og vendt til en af svendene:

– Bring et glas portvin.

Konsulen gik ind gennem tragten, hvor under loftet ler og river hang, som trukne sværd og sære marterinstrumenter, og han trådte ind i kontoret, der var halvmørkt, fordi det vendte ud til et skur, og møbleret med en hestehårs sofa og med pulten. Pulten var brunmalet og så høj, at den rakte en velvoksen mand til halsen. Den stod lige ved vinduet, hvor der var så lyst, at man akkurat kunne se at skrive, men ikke så nøje, hvad man havde skrevet. Pulten var fastlåset og så ud, som om den gemte alle tre herreders gældsbeviser.

På den stod en petroleumslampe, som konsulen tændte, hver gang han selv skulle arbejde.

– Sæt Dem kun ned, Andersen, sagde konsulen, der blev stående ved sit arbejdsmøbel.

– Ja, tak, hr. konsul.

Konsulen begyndte i langsomme ord at tale om den nye vej til Aalborg.

– Ja, sagde slagteren, det er en dejlig vej for et par bæster, hr. konsul.

– Ja, sagde konsulen, amtet har den kostet penge.

Og han gik over til at tale om et par mennesker, der boede langs ad den nye vej, til han landede ved Anders Christiansen i Rå.

– Ja, *der* kniber den, sagde slagteren.

Konsulen sagde:

– Ja, den gør vel det. Men han er jo ellers en stræbsom mand.

Slagteren, der havde fået portvinen, strakte benene langt fra sig – han vidste nu nok, hvad han var konsulen god til –:

– Ja vel, hr. konsul, men den kniber.

– Ja, sagde konsulen:

– Der er for mange, som *eksperimenterer* i landbruget.

Og efter et øjeblik spurgte han:

– Har *De* meget tilgode?

Slagteren gjorde rede, mens konsulen stadig stod ved sin pult. Slagter Andersen kom meget omkring, og han vidste besked, og munden sad løs på ham; men han var ellers pålidelig. Tilsidst sagde konsulen:

– Nu er min kone vistnok stået op.

– Ja, hr. konsul.

Slagteren rejste sig, og konsulen, der slog en smule ud med sin meget magre hånd – hans fingre var visnede ind omkring

pennen, så ringen, der bandt ham til konsulinden, hver gang han gjorde en håndbevægelse, syntes lige ved at falde af – sagde endnu:

– Og *derovre* bleger de stadig lagener på sengene?

Han halvpegede over mod det brasenske hotel, og hans stemme, der sædvanlig var meget tonløs, blev pludselig hånsk, som når han talte til det socialdemokratiske medlem af byrådet.

– Ja, sagde Andersen.

– De venter jo bestandigen på dem, der skal glæde sig.

– Ja, sagde konsulen.

Og efter et nyt minut:

– Det er ellers en risiko, når man allerede er i resterende for lejen.

Men slagteren sagde, for Brasen var nu af hans folk alligevel og en kammerat:

– Nå, man ved s'gu ikke, Brasen er nu altid af dem, der klarer den.

– Farvel, Andersen, sagde konsulen, der ikke yderligere udtalte sig om Brasen.

Konsulinden, som var stået op, viste sig selv i køkkenet, da Andersen kom derind. Det var et overordentligt stort køkken, hvor konsulens forældre i sin tid selv havde spist, sammen med deres folk, ved det lange midterbord. Konsulens forældre var også indvandrede fra Slesvig, fra Tønderegnen, ligesom Brasens, og de havde bevaret de halvtyske vaner.

Konsulinden benyttede nu bordet til anretterbord ved sine store middage.

Fruen, der var i slåbrok, som indesluttede hendes megen fyldighed ret stramt, udvalgte selv kødet, uden at berøre det med sine fingre, der var stærkt besatte med ringe. Hun spurgte til hr. Andersens kone og sagde, mens hun så ud over kødet:

– Stakkels fru Brasen, hun tager stadig skankene fra smøgen.

Konsulinden talte bestandigt i et eget venligt tonefald, der behageligt skjulte hendes mening. Hendes mærkeligste ydre særkende var en overdådig anvendelse af kniplinger på sin person. Efter kl. 2 gik hun bestandig, når hun viste sig offentlig, med hvide handsker. Hun deltog uden overdrivelse i missionens arbejde for hedningerne.

– Pengene får Andersen jo ved skuffen, sagde hun.

Konsulinden tog alt ved "skuffen", der for hende var et femogtyveårigt og ret uudtømmeligt begreb.

– Og næste gang tager Andersen jo forsyning med til kutteren, lagde fruen til.

Konsulen holdt kutter – kutteren "Augusta", opkaldt efter husfruen – der lagde ud hver juni og manøvreredes af konsulatets to sønner, som begge var volontører i Landmandsbanken; var uddannede i London, gik på bal i halvstivede skjorter og havde lejlighed i B-kvarteret, hvor konsulinden under sine københavnske ophold tog ind, efter at have givet sine sønner et nogenlunde langt varsel om sin ankomst.

I deres fødeby viste sønnerne Terkildsen sig ingensinde uden i sports-dragt

– Ja vel, frue, sagde hr. Andersen, der gik.

Konsulinden vendte tilbage til sin vinterhave, hvor hun afklippede randene af palmer.

Slagteren kørte ned om ved dyrlægens, der boede i en smøge, med stærkt brogede stores bag tre fag vinduer. Men dyrlægens frue stod allerede på sin trappe, iført empire med udringning og med hvid parasol.

Hun sagde:

– Vi skal intet ha'e, og slog parasollen op.

De skulle hos dyrlæge Jespersens sjældent have noget hos slagter Andersen. Fru Jespersen, der var to og tredive år, importeret fra København og af en noget uvis oprindelse, holdt sig for husets indkøb, som kom en smule stødvis, mest til de allernærmeste handlende.

Da hun var gået et par skridt fra vognen, sagde hun:

– Er Lund kommet?

Lund var en ung ingeniør, der havde noget at gøre der i egnen ved en lille sidebane, der skulle anlægges, og som stadig pány forsvandt i en mose. Han og et par fæller hørte til huset hos dyrlægens, hvor de drak deres whiskyer om aftenen, efter at dyrlægen havde lagt sig.

– De er dog næsten halvmilitære, sagde fru Jespersen, der i fortiden sagdes at have haft nogen forkærlighed for officersstanden og artillerikasernen.

Aftenerne med ingeniørerne var fru Jespersens bedste tid. Om dagen enten sov hun på en chaiselong eller syede lampeskærme, der kunne fremstille hende i vekslende belysninger.

– Næ, jeg tror ikke, svarede slagteren på spørgsmålet om Lund. Han var uvilkårligt fulgt to skridt efter hende: hans

næver havde, den gang imellem, hvor dyrlægens havde brug for kød, altid let for at komme noget i nærheden af fru dyrlægens fingre, når de hvilede på hans mørbrad.

– Nå, så kommer han vel i morgen.

– Er der ellers noget? kastede hun hen ved tanken om hotellet.

– Ikke endnu, sagde Andersen.

– Jeg kunne tænke det, sagde fru Jespersen:

– Farvel.

Brasen sad endnu på den samme stol i sin gæstestue, da doktoren kom ind:

– Jeg gi'er det op, sagde Brasen.

– *Hvad*, sagde doktoren.

– Det hele, sagde Brasen.

Doktoren, der var kommet til sæde, strakte benene fra sig – doktor Øst havde et par ben, som en kaptajn ved gendarmerne –:

– Sludder, sagde han.

– Men der kommer jo ingen, doktor, sagde Brasen, der til tider fik en hjælpeløshed i øjnene, som lignede en stor hunds, der er i lænker.

– Overkelner, råbte doktoren og slog i bordet: Snapsen.

Døren til den nye spisestue fløj op, og Christian Christensen viste sig. Han så altid ud, som var han plat fløjet op af søvne.

– De kommer s'gu nok, sagde doktoren, da han havde fået glasset, som han tømte i ét drag. Hans røde ansigt var af de folks, som har oplevet meget og som har søgt at glemme det.

– Nu hjælper naturligvis billederne, sagde han.

– Ja, sagde Brasen, de er såmænd kønne nok.

Og han ragede – for hundrede gange – nummeret af "Illustreret Tidende" frem, hvor en maler på feriebesøg havde tegnet nogle billeder fra byen og dens skov. Brasen sad og så på billederne:

– Ja, sagde han, det var s'gu ham, der gav os *tanken* – først.

– Og vandet er godt, føjede han til.

– Godmorgen, råbte han pludselig. Det var til to kreaturhandlere, der var kommet ind til billardet i den forreste stue.

– Godmorgen.

– Hvordan står det? sagde de to.

– Det står skidt, svarte Brasen.

– Christian, to bajere, råbte kreaturhandlerne.

– Christian Christensen fløj op bag skænken og tørrede sit ansigt med en serviet han svedte altid over hele hovedet, der var stort, som var der vand i det.

– To bajere, sagde Brasen, som var vant til, at Christian Christensen måtte høre en bestilling to gange. Og Christian fo'r over gulvet, med øllet, ind til kreaturforhandlerne, som på billardet raflede om, hvem der skulle "gi'e". Jakken på Christian stumpede bag på, på grund af alt for megen fyldighed. Når han løb, og han løb altid, jumpede det hele bagparti, som havde han også vandfyldte luftpuder bagtil.

– Ja, sagde den ene kvæghandler ind til Brasen, der er kommet damper til Aalborg i morges.

– Vi får ingen ting ad den vej, sagde Brasen.

Doktoren, der stadigt tænkte på sommergæsterne og "udsigterne", men som tog det hele roligt, som han havde taget

alting fra den dag, han efter ti års studium opnåede medicinsk eksamen med tredje karakter, sagde:

– Priserne lokker dem nok.

Brasen virrede lidt med sit sælhunde-hoved:

– Men hvad bliver der så *ud* af det? sagde han:

– Hvad kan man gi'e, doktor, for de to, halvtreds, når de først giver sig til at æd'?

– Det er mængden, der gør det, sagde doktoren.

– Ja, *er* det? kom det fra Brasen, hvem eftertanke gjorde lav og langsom i mælet.

– Men hvor mange har De plads til? spurgte doktoren.

– Jeg mener jo til tres, sådan for nattelej'.

– Til tres, også med sengklæder? Det gav næsten et sæt i doktoren. Han kendte de seks brasenske *vintersenge*, hvor han, der var ungkarl, undertiden havde haft besøg fra Aalborg og andetsteds: der var ikke et overflødigt dun i vintersengene. Og mens han rejste sig og lo, sagde lægen:

– Ja, når de bare kommer til at ligge blødt, så går det sågu nok, Brasen.

Brasen, der så lidt uvist op på ham – doktoren, han ville jo naturligvis også helst tro på "tanken", for den ville jo give noget – sagde:

– Ja, mener De? sagde han i samme tonefald som før, og lidt efter lagde han til:

– Og når så bare Jansine kan overkomm'et.

Christian Christensen føg over gulvet igen, mens hans chef så efter ham:

– Og hvad er der så at udrett' med sådan en størrels'? sagde han.

Brasen tørrede sin pande:

– Men slaget *skal* slåes, sagde han og strakte de stumpede ben ud for sig.

Politibetjenten kom forbi foran det åbne vindue:

– Vil De ha'e Dem en bajer, Sørensen, råbte Brasen.

– Ja tak, Brasen, sagde betjenten og drejede om ad porten til.

– Den er også gratis, sagde Brasen.

– Farvel, sagde doktoren, der gik.

Politibetjenten kom ind og satte sig i en krog. Der var altid ligesom noget ulovligt over lovhåndhæver Sørensen, når han hos Brasen indtog sine bajere.

Brasen havde flyttet sig over på sin plads ved skænken igen – der var en høpude på den rørstol – og han sagde:

– Er der nogen i arresten, Sørensen?

– Næ, sagde Sørensen, *vi* har ingen.

Brasen skratlo – han havde let til overgange –:

– Vi har sgu heller ingen.

Politibetjenten sagde:

– Der var telefon fra Aalborg ved borgmesteren.

– Ja så.

– Der har nok været svært med rejsende til morgen med damperen, sagde de.

– Ja, det er det, vi si'er, råbte kreaturhandlerne, fra billardet.

– Vi får nu ingen ad den vej, Sørensen, sagde Brasen, som aldrig, og nu havde han siddet her i otte år, havde fået gæster ad anden vej end den, der gik ad nord til.

Men pludselig åbnede han alligevel lemmen i døren og råbte ud i køkkenet:

– Hvor er du, Jansine?

– Her, Brasen, svarede fruen, der var, hvor hun plejede, i spisekammeret.

– De si'er, der er kommet svært med passagerer med Aalborg-damperen, sagde Brasen.

– Gud, hvad er'et, du siger, Brasen.

Fruen blev stående midt i sit køkken. Det var, som fik hun det med en ren lammelse i sine knæ: hun havde nu altid sagt, at de kom nok over Aalborg.

Hun tænkte straks og i ét nu på slagteren, der var kørt, og på sengetæpperne, at de skulle ta'e de strikkede; og på stuepigen, som hun ikke havde, for hun var løbet derfra:

– Å Gud, at man osse lod hende løv'. Men man ku' ikke ha' hende, det skarn, for byens folk, så hun skabt' sig.

Og hun tænkte på Nielsen i smøgen; man ku' vel få hos ham, så man ku' hjælp' sig; og på de sidste to dusin håndklæder, som ikke var sømmede:

– Men Stine Sypige, blev nu heller aldrig færdig med nogen ting, hvad det så var.

– Og om der var fisk at få, hvis det skulle vær' ...

Fru Brasen sukkede, og pludselig råbte hun med hovedet ind ad lemmen:

– Christian, har du skiftet kravetøj?

– Og der var heller ingen spejl på nr. 17.

Men pludselig førte hun sine hænder ned over sit forklæde og sagde:

– Ja, jeg er beredt, Brasen.

Brasen rystede på sit hoved og lukkede lemmen til.

Der var vistnok gået noget, som en slags overvejelser også gennem hans hjerne, for han sagde over til Sørensen i hans

krog:

– Næ, det er sgu ikke godt, Sørensen, når man sidder midt i'et og egentlig kun er en gårdbruger.

Fru Brasen var løbet op på første sal, ind i salen. Stor var den, og tom var den, med otte fag og gule gardiner så gule, som var de farvede med smørblomster. Midt på gulvet stod bordet, som var plader med bukke under.

– Men af stole mangled' de tre.

Fru Brasen så hen efter buffeten. Den var lånt hos mejeristens, og over den hang tre bliktallerkener.

Fru Brasen tænkte endnu en gang på dugene, hvor mange der var. For servietterne, dem kunne de altid rulle ud – med lidt fugtighed.

Hun gik videre over gangen ind i portværelserne. De var nu de kønneste. De polstrede møbler var matrøde, og i dørene hang der blå forhæng. Dem havde de nu altid haft, ligefra den tid, de blev gift og flyttede ind på "Skovvang". Men da var de gardiner i dagligstuen.

På én gang løb fru Brasen ned.

Hun var kommet i tanker om gartneren. Hun kunne sende bud efter asparges. De kunne altid holde sig, i sand. Og *dér* skyldte de ikke noget.

Da fruen kom ned i gården, råbte hun på Jens, som var bydrengen:

– Han kunne stikk' ned ad gaden, for – det var jo osse sandt – slagter Andersen var der vel endnu:

– Kig ind til Westerby's, råbte hun efter Jens: for *dér* bier han læng'.

Slagter Andersen var med køretøjet nået til manufakturhandler Rist.

Foran manufakturhandleren standsede han ellers ikke. Hr. Rist, der så ud, som bestod han kun af sine egne klæder, var med familie og husstand vegetarianere.

Butiksvinduerne var fyldte med ophængte badehåndklæder og voksdugshætter.

Slagter Andersen slog lidt ud med hånden mod de mange baderekvisitter og sagde:

– De *hænger* der.

Hr. Rist, der stod i sin dør, sagde:

– De hænger og bliver gule.

Og lidt efter tilføjede han, thi hr. Rist skjulte i det sidste par uger ikke, hvor Brasens havde fået borg for monteringen:

– Men det var det mindste af det, hr. Andersen, sagde han.

Andersen vendte sig pludselig. Han hørte Jens, der skreg:

– Andersen må komme hjem igen ved fruen. Andersen vendte sig:

– Hvad er der, sagde han.

Men Jens blev kun ved med sit, at slagteren måtte komme hjem ved fruen. Først da Andersen havde drejet køretøjet, sagde han:

– For de snakker om, at der er kommet damper til Aalborg.

– Nu er de der, min salighed, sagde slagteren og satte krikken i trav.

Hr. Rist, der havde fået som et sæt igennem kroppen, forlod sin dør og løb gennem sin butik – hvis man om hr. byrådsmedlem Rist nogensinde turde sige, at han løb – op ad vindeltrappen til første sal, ind til fruen.

Fru Rist tørrede støv af i en dagligstue, fuld af plysses møbler og med nedrullede gardiner.

– De kommer, sagde Rist.

– *Hvem*? sagde fruen.

Hr. Rist meddelte efterretningen om damperen, og at der måtte være kommet telefonbud.

Fru Rist trak sin nakkeknude fastere (fruen trak alt sit hår bagtil, så stramt, som var det i nakken surret om en pæl) og sagde:

– Det var på tide, Rist.

Hun stod et øjeblik. Så sagde hun:

– Hvad blev aftalen om afdragene, Frederik?

Hr. Rist svarede:

– Det blev jo hver ottende dag, Grethe.

Fruen kneb læberne lidt sammen – hendes overlæbe var let dunet –:

– Jeg finder onsdag og lørdag, sagde hun: Du kender dog Brasen.

Hr. Rist, der sagde, at han egentlig havde tænkt det samme, lagde til:

– Men man skal måske ikke være for begærlig … for byens folk.

De to Rist'ske pigebørn kom ind. De var fjorten og tolv år, i blå bomuldskjoler af samme rulle og med hårsætning som fruen:

– Gå ned Rist, sagde fruen:

– Du ved, apparatet er i stykker.

Apparatet var forretningens mekaniske cassa, der til tider led af nogen uorden.

Hr. Rist gik.

– Du skal til spil, Elisa, sagde moderen, der overså den ældste, og trak ned i bomuldet forneden:

– Og du øver, Philippa.

Familien Rists liv var en fortsat timetabel, som fru Rist havde i hovedet.

Pigebarnet gik – de Rist'ske børn mindede uvilkårligt om skildvagter, der sendes på post – og fruen fortsatte sin afstøvning, med sin grå hånd, der var meget knoklet. Samtlige medlemmer af familien var knoklede af skabning men ellers kraftige.

Fru Rist var nået til at aftørre støvet på rammerne om Deres Majestæter og mindebladet fra Kongeåen. Nu og da hostede hun. Luften i værelserne var tør på grund af manufakturlageret i stuetagen.

Elisa Rist gik med sin nodemappe ind i apoteket. Apoteket var en grå bygning, der lignede et ligkapel. På hver side af døren fandtes to søjler, som begge var en smule skæve, hver til sin kant, og som uvilkårlig henledte tanken på stammerne af et par tårepile. Over disse søjler var ordet "Apotek" malet med sort.

Da Elisa kom ind i dagligstuen på første sal, rejste fru Hauch sig fra en lænestol og sagde:

– Ja, sæt dig så.

Fru Hauch led af en kronisk træthed, som hun udhvilede i lænestole al den tid, hun ikke gav klavertimer. Hun havde i sin tid været lovende ved musikkonservatoriet og havde én gang medvirket firhændigt ved en klaverkoncert i musikforeningen under Gade. Hun var altid sortklædt, i en højst besynderlig

kjolefacon, der mærkeligt stod om hende. Om halsen bar hun et doratørklæde, som af tiderne var stærkt medtaget i kanterne:

– Begynd med skalaen.

Elisa Rist sagde, uden at vende sig:

– I dag kommer de første hos Brasens.

Hun havde hørt det gennem en dør.

Fru Hauch spurgte hende ikke videre; der var naturligvis alligevel ingen "musikmennesker" iblandt.

Men da Elisa var gået og den næste kom – fru Hauch måtte give mange timer, da apoteket var købt for dyrt – meddelte fruen alligevel nyheden til Hauch, nede i apoteket, gennem talerøret …

Slagter Andersen kom tilbage fra Brasens, hvor han havde afsat alt sit bøfkød, som jo altid "kunne hænge", og han kørte ud til borgmesterens.

Borgmesteren boede i et stort og nyt, rødt hus, der mindede om en bastion. Ved den ene ende af huset pegede tre mægtige hænder på et:

"Til kontoret".

Slagter Andersen kørte ind i gården, hvor der fandtes to stentrapper. De samme tre hænder pegede ned på den ene. Slagteren standsede ved den anden, som var fruens.

Da kokkepigen kom ud, hilste Andersen med sin pisk:

– Om der var noget?

Pigen skulle spørge.

Men i det samme kom frøkenen selv ud af havelågen, ind i gården. Da hun så Andersen, bøjede hun sit hoved. Hun havde fem iris i sin hånd; deres stængler var så lange, at de lilla bægere løftede sig over hendes hoved, hvis hår var så sort, at dets

mørke skinnede i solen. Hun gik frem over gården, mod vognen, og sagde:

– Ja, hvad har De, hr. Andersen?

Hr. Andersen havde taget hatten af og lagt den på kuskesædet. Han vidste ikke selv, at han altid gjorde det, når han handlede med borgmesterens datter:

– Der er af alle slags, frøken, sagde han, med sådan en myg stemme.

Og frøkenen gav sig til, med en stille kyndighed, at udsøge kødet, uden at berøre det med sin hånd, der var uden prydelser og meget slank.

– Dét, sagde hun og pegede på et kødstykke.

– Vil De veje det? Hun gik to trin op ad trappen, med de store irisstængler i sin hånd. Og måske halvt i tanker, men mens hun dog fæstede sine øjne på hr. Andersen, sagde hun, der altid så ret ind i dens ansigt, med hvem hun talte, og ellers ikke skænkede verden noget af sit blik:

– Og hvordan står det hos Brasens?

– De si'er, der kommer nogen i dag, svarede Andersen, der altid overfor frøkenen fik en vis næsten militærisk høflighed, som en sergent i artilleriet overfor premierløjtnantens frue.

– Å, hvor det er dejligt, sagde frøkenen, og hun bøjede igen sit hoved, da hun gik ind.

Hun gik gennem stuerne, som var fulde af fletværk med efeu og lyse tæpper og blomster i store og mærkelige lerkummer, og hun standsede i det inderste rum, hvor gardinerne var nedrullede, så der var mere end halvmørkt.

– Er du der, mama, sagde hun.

Fra en stor stol, helt inde i en krog, svarede en stemme et ja.

Frøkenen gik hen over gulvet og bøjede sig ned over moderen, der, indhyllet i meget, hvidt flonel, sad sammensunken i sin lave og særdeles brede stol, som var hun falden sammen over noget, der var bristet for hende, her lige foran hende, i hendes eget skød:

– Så er du jo stået tidligt op i dag, sagde frøkenen og kyssede moderen i skilningen af hendes hår.

– Og i dag er det varmt, sagde datteren, hvis stemme var meget nænsom eller næsten som dulmende i sin klang:

– I dag kan du flytte ned i haven.

– *Her* bliver aldrig varmt, sagde moderen, der altid målte med troperne, hvor hun var født og vokset op, på de vestindiske øer, som guvernørens datter, til hun havde giftet sig med dommeren.

– Jo, mama, sagde frøkenen, og, med de høje iris i sin hånd, gik hun tilbage til den forreste stue, hvor mange små indiske fugle kvidrede i et mægtigt bur, der rakte fra gulv og til loft. Hun stillede blomsterne i et glas, der stod på gulvet og rakte hende lige til hendes slanke hofter; og hun gik atter ud og ned ad "fruens trappe", hen til "trappen med hænderne".

– Giv duerne korn, sagde hun til stuepigen, ind gennem køkkenvinduet, der stod åbent; og hun gik op ad trappen ind gennem kontorerne, hvor de herrer rejste sig ved de grønmalede borde, og hun bankede på den inderste dør, bag hvilken der lød et "kom ind":

– Godmorgen, papa, sagde hun til borgmesteren, der hvidhåret og tætklippet, meget rank, som en militær, sad foran sit bord:

– Godmorgen, sagde borgmesteren og rakte hende sin hånd.

– Papa, du har det koldt, sagde frøkenen.

– Det er godt, sagde faderen, der havde sit kontor imod nord.

– Tænk dig, at der i dag kommer gæster til Brasens, sagde frøkenen.

– Så får man kun fler spektakler, sagde borgmesteren.

Frøkenen smilte – hendes meget buede læber bevægede sig kun uendelig svagt, når hun smilte –:

– Så må du blinde retfærdighedens ene øje, sagde hun.

– Det gøres undertiden nødigt, sagde borgmesteren, hvem Hs. Excellence justitsministeren, som var hans ven, en gang ved kaffen i et middagsselskab havde beskyldt for undertiden at ville retlede lovens skrevne retfærdighed en smule.

– Farvel sålænge, sagde frøkenen og gik gennem kontorerne ned ad trappen. Der var ingen anden forbindelse mellem husets to dele end denne vej. Da borgmesteren byggede sit hus, havde han skilt dets tvende halvdele med en brandmur.

Frøkenen blev stående i den solfyldte gård, hvor stuepigen fodrede de nippende duer.

– Agathe, sagde hun, glem ikke, vi skal i dag lægge duge på bleg, og hun gik op ad trappen.

Lidt efter vendte hun tilbage, med badelagenet over sin arm, og hun gik gennem gården ud på gaden.

Alle hilste hende, og til alle bøjede hun sit hoved med samme høflighed og uden at betragte dem.

Da hun nåede fiskerbyen, løb et par børn hende i møde, og hun næsten satte sig på hug, mens hun talte med dem. Derpå gik hun videre. Stenene i fiskerbyens brolægning var meget toppede, så byens andre unge damer sært sprang og fik deres

hæle imellem, når de skulle i bad, men frøken Ingeborg mærkede det ikke.

– Nå, dér er De, frøken, sagde badekonen, der slog døren op, mens det gamle ansigt skinnede. Det var madam Poulsens bedste fryd at se frøkenens dejlige skabning i vandet.

– For *det* er en skabning, sagde madam Poulsen. Inde fra badekammeret sagde frøkenen:

– Nu bliver der travlt, madam Poulsen, for i dag får Brasens gæster.

– Ih Jøsses da, skreg madam Poulsen og fløj hovedkulds ind i et lille rum, der var fuldt af gamle håndklæder og mugne børster og møbler, man ikke nævner.

Frøkenen åbnede sin dør. Et nu stod hun ved badetrappen, mens hendes øjne hvilede på vandet:

– Hvor er dog havet blåt, sagde hun.

Slagter Andersen var ved at køre ud af byen, da han mødte fru Jespersen, der, under sin hvide parasol, vendte tilbage fra skoven:

– Nå, sagde hun, er De *der* igen?

– Ja, svarede Andersen: og i dag kommer der folk.

– Hos Brasens?

– Ja, sagde slagteren.

– Ih, Vor Herre bevares, sagde fru Jespersen og efter et øjebliks betænkning tilføjede hun:

– Måske bliver der alligevel "fest" om aftnerne.

– Farvel.

Fru Jespersen gik videre. Pludselig besluttede hun, at hun ville have et par kryddere hos bageren. Fru Jespersen holdt af

kryddertvebakker og i det hele af alt, hvad der knasede mellem tænderne. Da hun kom ind til bageren, sagde hun til madammen:

– I dag arriverer jo københavnerne.

– Men gør de, sagde madammen, der, da fru Jespersen var gået, løb ud i bageriet og råbte til sin mand:

– Jo, nu har vi dem, Petersen, og du har ingen lagkage.

– Og vi kender dog fru Brasen, hvordan det går i sidste minut, at de kommer rendende.

Fru Petersen havde nu i fjorten dage opfordret til lagkage, da den jo dog kunne holde sig:

– Og Rists unger, de slikkede den såmænd nok i sig endda, mente fru Petersen.

Hr. Andersen stilnede køretøjets fart lidt udenfor byens sidste hus. Der boede pottemageren. Han havde kun ét lille butiksvindue, hvor der var opstillet mange slags skår, med blege stykker wienerbrød imellem. Konen stod i døren.

Hr. Andersen sagde:

– Idag begynder det.

– Hva' fornoget, sagde konen langsomt.

– De badegæster, sagde slagteren.

– Nå, svarte konen: ja os kommer 'et jo ikke ved.

– Hvor er Lassen, spurgte slagteren.

– Han, sagde konen, han er over sit skrab.

Lassen var altid over sit skrab, inde i et mørkt hul, som han aldrig forlod uden for at spise, og det gjorde han, så beskidt som han var af sit ler.

– Han vil jo altid lav' dem så kønn', sagde konen: og hvad nytter 'et?

Hun ernærede familien med sit wienerbrød og lakrids, mens Lassen tumlede med potterne og sin skæve ovn.

Hr. Andersen kørte.

Madam Lassen blev stående i sin dør, da dagvognen rullede forbi.

Kusken begyndte at trutte i sit bulede horn.

– Den var da tom'gåendes, sagde madammen og lukkede sin dør.

Kusken blev ved at tude op ad gaden. Fru Rist lettede lidt på sit ene gardin og så efter vognen:

– Nej, ingen, sagde hun.

Den ene svend var gået ud på konsul Terkildsens trappe:

– Næ, herr konsul, råbte han ind imod kontordøren, hvor konsulen havde vist sig ved lyden af hornets trutten.

I dagligstuen nød konsulinden sammen med provstens frue en kop the: kaffe var i de sidste år næsten forsvundet fra konsulindens hus. De to damer talte om badesæsonen. De var enige om, at naturligvis kom der alligevel ingen, og konsulinden sagde:

– Hvem ved også, hvad det ville blive for elementer, man fik tilført byen, selv om man naturligvis ikke blandede sig mellem dem.

Provstens frue, der bestandig ombar sin ægtefælles højkirkelige overbærenhed portionsvis, sagde:

– Ja, de rare Brasens. Men måske var det det bedste, om det hele blev til ingen ting. Det kan jo dog virkelig – vi kender jo allesammen den stræbsomme og gode fru Brasens små

skrøbeligheder – let komme til næsten at prostituere byen, som også min mand siger.

... Doktorens moder sad ved gadespejlet:

– Der var ingen, Theodor, råbte hun ind til sønnen.

– Nå, svarede doktoren, der lå på sin chaiselong med "Politiken" fra igår.

Ovre hos Brasens var de samlede ved skænkestuens midterste vindu. Brasen sad, og fruen stod. Bag ved dem stod de tre børn, der var kommet hjem fra skolen, i en kæde. Bagest var Christian. De så alle ud på den tomme dagvogn.

– Næ, så gu', sagde Brasen.

Og uden at sige mere gik de alle hver til sit. Christian Christensen gik om bag døren til den lille spisestue, hvor han altid sad og sov. Da han var ved rebslagningen, havde han aldrig haft såmeget med nattesæde.

Brasen sad og så ud efter to hunde, som sprang efter hinanden:

– Det var da osse det enest' levende på torvet.

Men pludselig tog fanden ved hundene, og de halsede ned ad Søndergaden:

– Jansine, råbte Brasen og sprang op, det var sjældent, Brasen sprang:

– *Jansine*, her er køretøjer fra sønder.

Fru Brasen løb igen ud af spisekammeret (i dag var det da rent galt, og aldrig fik man sig sat):

– Hva' er 'et Brasen?

– De er her, sagde Brasen.

Midt på gulvet drejede han to gange rundt om sig selv.

– Christian, råbte han.

Fra døren i køkkenet, som hun lige havde nået, så fru Brasen selv de tre topfulde charabancer, der rullede frem om hjørnet.

– Nu må Vor Herre hjælp', sagde fru Brasen og råbte:

– *Christian*; mens Brasen skreg:

– Hvor er Nielsen? Hvor fanden er Nielsen? Hvor satan er staldforpagteren?

Fru Brasen førte begge sine svedende hænder op til det lidt uordnede hoved:

– Jo, hun havde ingen kappe på ...

– Nu går'en sågu', sagde Brasen og satte sig brat ned ved sin skænk.

Den første vogn var allerede i porten.

2

– Løb ud, løb ud, råbte fru Brasen til "eleven". Selv skulle hun først have skiftet forklæde.

– Løb ud, råbte hun igen, mens alting skjalv på hende – og "hun havde ingen kappe po" –

– Løb ud, for nu er de her.

– Christian, skreg Brasen fra sin skænk.

Christian stod midt på gulvet og var ikke nået længere end til at tørre sig over hele hovedet med et viskestykke.

Men staldforpagter Nielsen var på plads og åbnede døren til den første charabanc, hvor fjorten mennesker pludrede som en fuglesværm.

Fru Brasen havde nået den yderste dør, hvor hun hilste, ved halvvejs at neje sig.

De fjorten svirrede ned af vognen, og i et nu var hele billardstuen fyldt af håndkufferter og plaider og ubestemmelige sjaler og småkurve og skødehunde og af hatæsker. Alle fjorten personer talte i munden på hinanden, rystede lemmer, råbte

om besked, strakte deres ben og lo. Der var tre herrer og elleve damer.

Den anden charabanc var kørt frem. Men en dame, der hang fast på vogntrinet med sin kjole, standsede strømmen, indtil hun kom løs med et hvin. En familiefader, som var ledsaget af hustru, tre børn og barnepige, trængte sig frem, hen til skænken, og bad om de værelser, han havde bestilt.

Brasen, der var blevet ganske rundøjet, sagde:

– Ja, er det Dem, der har bestilt?

– Jo, nu skal vi hitt 'et; og han gav sig til at rode rundt i en gammel cigarkasse, hvor han opbevarede badekorrespondancen.

– Jeg er inspektør Rasmussen, sagde familiefaderen, der talte vægtigt, som den, der er vant til at stå for styret i en åndelig bedrift.

– Jo, sagde Brasen, der blev ved at rode i sin kasse.

En frue, der havde tilbagelagt rejsen i en mørkerød slæbekjole med udringning, satte sig hårdt i en stol ved bordet og sagde til sin mand, der var lille, blond og nærsynet:

– Hans, jeg sagde dig det. Jeg må straks på mit værelse.

Også hr. Hans Lindegård havde bestilt logis og spurgte om sine værelsers nummer.

– Jeg har det, sagde Brasen, der var glorød i sit hoved. Han havde i cigarkassen fundet noget papir med "Rasmussen".

Men hr. Lindegård blev ved at spørge om sit nummer, og en lille venlig enkefrue, der var ledsaget af en halt datter, som bevægede sig ved en stok, sagde stilfærdigt:

– Vi ville gerne have vore værelser.

Brasen så op på hende, fra sin kasse:

– De var aftalte, sagde enkefruen, til i dag. Hun udtalte g'et i sætningens sidste ord.

– Va' de? sagde Brasen.

– *Christian*, råbte han:

– Hent min kon':

Fru Brasen gik rundt i billardstuen og sagde ustandselig:

– Når vi bare ta'er dem én efter én ...

Fru Brasen tog slet ingen, men blev bare ved at gå rundt, mens hun sagde det samme:

– Det kommer jo lidt pludselig po.

Alle sprogets å'er blev til o'er i fru Brasens mund, når hun blev forskrækket.

– Kære frue, vi venter jo så gerne, sagde en høj og brunlødet herre, af en slank og knokkelstærk skabning.

– Ja tak, sagde fru Brasen og så ham ind i ansigtet. Det var det første ansigt, hun så. Ellers så hun nærmest sværmen omkring sig, som den, der kører i karrusel, ser dem, der befinder sig på den faste jord.

– Vi er jo så mange, der kommer lige på én gang, sagde den brunlødede herre.

– Ja, det er det, sagde fru Brasen, og hun råbte pludselig på Jens, at han kunne løbe med inspektørens til annekset.

Hr. Lindegård med frue havde fået nummer seksten, hvorfra fruen allerede ringede. Fru Brasen fløj hen til lemmen og råbte ud i køkkenet, at eleven måtte løbe derop:

– Tag et forklæde po, råbte hun og lukkede lemmen.

– Der er min kon', sagde Brasen, der slap cigarkassen, hvori alle brevlapper flød.

Fru Brasen sagde, mens fire andre damer også forlangte værelse, til enkefruen:

– Jo, det er nummer tolv i annekset; og også hun, der var svagøjet af damp og sod i sit køkken, gav sig til at rode rundt i cigarkassen:

– Ja, det var galt, det var galt med Brasen og den brevskrivning. Og hvad kunne det nytt', at Sørensen havde hjulpet til?

Den ene af de fire damer, som var kommunelærerinder, sagde:

– Vi skrev for en måned siden.

Og Brasen, der sad på stolen med puden, sagde:

– Jansine, dem har Sørensen ...

... Jens løb foran inspektøren med familie og barnepige gennem gaden ned imod annekset.

Han var barhovedet og råbte til alle butiksdøre:

– Det er de rejsend', råbte han. Han var iført vest og et par mørkegrå bukser med en lysegrå lap på stedet, hvor man sætter sig. Lappen virkede, mens han løb, som et svunget flag.

– Når man blot var forvisset om sengene, sagde inspektøren, der var af et vist embonpoint og med nogen formue, erhvervet med fruen.

– Og børnenes lejer, August, sagde fruen, som var mager, i sort og underlivslidende.

De nåede annekset, hvor Jens slog dørene op til alle de lyseblå og tomme stuer.

– Her er'et, sagde Jens.

– Men hvor er vore værelser? spurgte inspektøren, der blev stående foran det ventende anneks.

– Det må De spørge ved fruen, svarede Jens, som pilede hjemefter.

– Vi ta'er de dér, sagde fruen, der havde sat sig, og pegede ind imod tre af gadeværelserne.

Hun begyndte at kommandere om møbelflytningen, mens hun sagde:

– August, hjælp Louise. Louise var barnepigen.

Den milde enkefrue kom med sin datter. Det så, under fru Rasmussens anordninger, allerede ud, som lå hele annekset i flytning.

Fruen og datteren tog stille et par kamre:

– Kære Else, sagde moderen: lad os blive her.

Og de gik ind i et par småstuer, hvor de låsede deres døre.

... I hotellet havde de fleste fået værelser, og sytten personer kimede på én gang, for omsider at erholde deres kufferter.

– Christian, råbte Brasen, og der kom ingen.

Staldkarl Nielsen asede med fletkufferter og trækufferter, så de gamle trapper knagede, og fru Brasen løb hid og did for at anbringe de sidste, mens hun uafladelig tænkte på middagsmaden. I køkkenet var alt gået i stå, og alle piger og rullekonen stod ude i gården og gloede efter de fremmede.

– Ja, ja, sagde fru Brasen og løb rundt igen: Jens måtte springe efter Stine Sypige. Stine måtte hjælpe til ved opvartningen, og så måtte håndklæderne vente.

– *Christian*; Brasen var under sin søgen efter kelneren nået ind til vinduet i den lille spisestue.

Christian satte, som et lyn, ud fra en dør med hjerte. Al forskrækkelse slog sig straks på hans mave.

– *Så*, sagde Brasen: nu har vi ham *der* igen.

Fru Lindegård ringede på vand til kold afrivning, og hos de fire lærerinder, der var anbragt i gavlene, var der kun to håndklæder til dem alle fire.

... Doktoren, der havde iført sig en diplomatfrakke fra firserne, åbnede døren til billardstuen og så ind. Brasen sad på sin pudestol.

– Hvordan skal det *gå*? sagde Brasen. Fru Brasen, der førte de sidste ned imod "annekset", sagde:

– Det *skal* go'e, Brasen.

Hun var tilmode, som var der søgang i gulvplankerne under hendes ben.

– Værsgo, sagde hun: det er blot lige ned ad gaden. Hun gik ved siden af de to sidste gæster, som var en østjysk grossererfrue med sin datter, midt på gaden, hvor ansigter stak frem bag alle ruder:

– Ja, her er så dejligt med sol, sagde fru Brasen. Brostenene bagte under deres fødder.

– Er der ligeså langt til vandet, sagde datteren, frøken Lucie, som var en lille bleg og københavniseret person, der fik sin vilje i alt, fordi grossererens huslæge var blevet ked af at se hende få krampe.

– Det er bare en lille sti, sagde fru Brasen.

– Er det *her*, sagde frøken Lucie, da de nåede annekset.

Fru Brasen var lidt i forvejen, og grossererfruen sagde:

– Lucie, det var dig, der ville her.

Fru Brasen lukkede døren op til gadeværelserne. Familien Rasmussens kufferter var ankommet og ikke ét møbel var på sin plads:

– Ja, sagde fru Rasmussen: dette var vel vore værelser?

Fru Brasen, der så, at værelserne var tagne i brug, sagde:

– Ja, det var jo bestemmelsen.

Inspektøren, som havde undersøgt sengene, sagde:

– Det er krølhårs, min pige.

– Men August, vil du sige mig, hvordan vi lægger børnene under de klude?

Fru Rasmussen ville vende sig imod fru Brasen, men fru Brasen havde lukket efter sig. Hun gik ind gennem gården, fulgt af de tvende østjyske damer:

– Ja, sagde hun, idet hun åbnede en dør: dette er de bedste stuer. Men indgangen er jo gennem køkkenet.

Køkkenet var brolagt og egentlig et bryggers. Frøken Lucie var standset på dørtrinet:

– Dette er morsomt, sagde hun.

– Ja, sagde fru Brasen: det er rart at ha'e, når man vil sætte både et og andet fra sig.

Moderen og frøken Lucie gik ind i de to værelser og sagde: Tak.

– Tror du, jeg bli'er her? sagde frøken Lucie. Hendes moder, der overså stuerne, sagde:

– Måske var her nogle møbler at få til leje etsteds i byen.

Frøken Lucie svarede ikke. Hun anbragte sig i en gyngestol og nynnede.

Da fru Brasen kom forbi enkefruens vindue, som stod åbent, stak den gamle dame hovedet ud.

– Her er rigtig rart, sagde hun:

– Vi ville kun gerne ha'e flyttet et skab, frue, en gang, når der bliver tid.

Skabet skulle flyttes hen foran en dør, der skilte dem fra familien Rasmussen. Det ville altid tage lidt af lyden.

Fru Brasen gik ned imod haven og ind til bedstemoderen, der bestandig arbejdede med sin rive.

– Du må komme hjem, mo'er, sagde hun.

Den gamle løftede sit ansigt:

– Hvorfor, sagde hun.

– For nu er de her, mo'er.

Fru Brasen syntes, at hun var lige ved at komme til at græde:

– Og det er jo godt, mo'er, sagde hun, ind i den gamles ansigt.

– Nå, svarede den gamle kun og slap sin rive og fulgte hende.

– Er *det* haven, råbte enkefruens halte datter fra sit vindue.

Og hun løb ud i gården – hun var nok halt, men ellers rigtig levende – ind i haven.

– Men moder, her *er* have, råbte hun fra gården, lidt efter, da hun kom tilbage, og da fru Rasmussen kom tilsyne i gangvinduet, tilføjede hun:

– Frue, der bliver dejligt for børnene.

Lidt efter vendte hun atter tilbage med hele favnen fuld af grene:

– Mo'er, råbte hun, dem dekorerer vi med, når vi bare havde nogle krukker.

Og efter at have læsset sine grene af i vinduskarmen, gik hun ud på gaden, støttet til sin stok.

– Den lille halte har et kønt ansigt, sagde den brunlødede unge mand.

Han havde sammen med sin ven fået gavlen vis-à-vis de fire lærerinder, og han sad i sit vindue, hvorfra man kunne se den

hele by og alle de fem små gader.

– Det er borgmesterens hus, sagde hans ven, som stod ved siden af ham, og pegede på den røde borg.

– Ja så, sagde den unge mand og stirrede ud for sig, imod sollyset.

Gaderne under dem lå som uddøde i solen. Den lille halte frøken gik dernede, helt ud til det yderste hus, og vendte atter tilbage:

– Så nydeligt hun går ved sin stok, sagde vennen.

Ellers var ingen at se. Kun fra hotellet løb de ud og løb de ind.

De fire lærerinder kom frem fra porten. De havde spurgt om vej til skoven og vej til badehuset. De var bestemte på at tage tyve bade og havde ingen dag at spilde. De gik, to og to, ned ad gaden og forsvandt.

– Nå, sagde vennen, her er s'gu rigtig godt at kede sig.

Den brunlødede, der sad i karmen, stirrede bestandig imod det samme lys – hans øjne havde fået sådant et sært udtryk, enten af bedrøvelse eller af en lang længsel – og svarede, muligen uden at vide hvorpå:

– Måske.

En støvsky stod op imod sollyset ude på landevejen. Det var en landauer med brune heste og tre kufferter. Nu drejede den bort fra chausseen og ind på vejen langs med byens haver. To damer sad skjult i vognen, bag to lyse parasoller.

– Hvem er det, sagde vennen i gavlvinduet.

– Hvem ved, svarede den brunlødede, der rejste sig fra karmen:

– Skal vi så bade?

Nede i gården spurgte de to venner om vejen.

– Ja, vandet er s'gu godt, sagde Brasen, der stod og luftede sig midt på sin gårdsplads: vejen er blot lige bag om borgmesterens have.

– Tak, sagde den knokkelstærke, der pludselig smilte.

Vognen med de brune heste rullede ned forbi borgmesterens havegærde:

– Ingeborg, Ingeborg, råbte den ene af damerne og viftede pludselig med sin parasol. Hun havde set borgmesterens datter inde under træerne.

Frøken Ingeborg løb hen til gærdet:

– Johnny, råbte hun og genkendte veninden.

– Vi skal bo her, sagde frøken Johnny fra vognen, mens generalkonsulen og generalkonsulinden nikkede.

– Hvor? råbte Ingeborg. Men vognen var borte.

Borgmesterens datter blev stående. Der havde bredt sig et skinnende smil over hendes ansigt, mens hendes øjne, der var sorte, som sort, hvori solen brænder, længe så ud over den grønne mark og stranden.

Hun tænkte pludselig på så mange lyse dage og så mange minder fra den gang – fra så ret længe siden.

Hun så for sig pensionen i Zürich, bag den høje mur, med akacierne i den stille have. Et efter et dukkede kammeraternes billeder frem, og Johnny og hun selv med ganske unge ansigter. Hun så promenaden og søen, med dens pludselige bølger, og gaderne, og den tekniske skole med den dejlige og hvide portal.

Borgmesterens datter blev stående ved gærdet, som bag et gitter af de krydrede æbleroser.

Så lød der på en gang skridt på stien, og to herrer hilste.

Det var den brunlødede og hans ven.

Borgmesterens datter bøjede sit hoved. Hendes matgule ansigt var pludselig blevet hvidt.

Hun gik langsomt tilbage gennem alle sine blomster, ind igennem gården og op ad trappen. De herrer på kontoret, der just skulle til middag, hilste frøkenen, men hun så det ikke.

Hun åbnede døren til den forreste stue, hvor alle de ostindiske fugle kvidrede i volieren.

Frøken Ingeborg tog et klæde og hængte det op for buret, at fuglene skulle tie.

Hun satte sig ved siden af buret, med hovedet støttet i sin hånd.

Moderen kaldte, og hun hørte det ikke …

Landaueren var rullet forbi vicekonsul Therkildsens have.

Fru Therkildsen, der i sin thepavillon broderede på klæde efter naturen og hjælpende mønstre, havde ved synet af vognen rejst sig i ét sæt og nærmest fo'r op igennem sin have.

– Therkildsen, Therkildsen, råbte hun midt i gården, så en af svendene kom ud på bagtrappen:

– Hent konsulen, sagde fruen, og svenden løb ind fra fruen, som han aldrig, ikke i tre år, havde hørt råbe.

Konsulen kom ud på trappen.

– Therkildsen, sagde fruen: kom ind. Og da de var nået ind i entreen, sagde hun:

– Fryants er her.

– *Hvor*, sagde konsulen.

– *Her*, Therkildsen, sagde fruen: de kom kørende nu. Med kufferter på vognen.

En tankestorm hvirvlede gennem hjernen på fru Therkildsen.

– Generalkonsulen? spurgte Therkildsen og understregede "general".

– Ja, Therkildsen.

Fruen tav et øjeblik: i ti år havde hun kæmpet møjsommeligt for fra sønnernes lejlighed i B-kvarteret at nå ind i den store børskreds, hvis midtpunkt var Fryants.

Så sagde hun:

– De kan jo umuligt bo hos Brasens.

Hr. Therkildsen så på hende et øjeblik:

– Ellers er det jo os ligegyldigt, sagde han.

Fru Therkildsen svarede ikke. Hun tilkaldte sin husjomfru til en rådslagning.

... Landaueren var kørt forbi alle haver og rullede ind i gaden.

– *Jansine*, råbte Brasen:

– Nu kommer de i wienervogn.

– Hva' er'et Brasen, sagde fruen, hvis hoved virrede i dørlemmen.

– Spørg mig ikke, Jansine, sagde Brasen, fra hvem sveden dryppede som hagl under en sommertorden:

– For nu står jeg still', sagde han.

Landaueren rullede ind ad porten og holdt. Staldkarl Nielsen var løbet til og gav sig til at bukke foran vogndøren.

– Dette er jo Brasens Hôtel, spurgte generalkonsulen venligt.

– Jo, det er her, sagde Nielsen, der havde fået kasketten af.

Brasen blev stående midt i sin skænkestue og så gennem de to døre ud på køretøjet:

– *Dem* ka'e du ta'e imod, Jansine, sagde han og gik ind i den inderste stue, hvor han satte sig i en stol ved en dørsprække.

Generalkonsulens damer var allerede af vognen.

De målte lidt langt den hvidkalkede port, hvor de skæve bjælker var malet sorte.

– Er det måske fruen? spurgte generalkonsulen.

– Jo, det var.

– Ja, vi skulle blive her, frue, sagde generalkonsulen.

– *Inat*, tilføjede hans frue hastigt. Og datteren, der kom til at le af moderens tonefald, sagde:

– Her er jo dejligt.

Fru Brasen var blevet glorød i sit ansigt ved fruens "inat". Så blev hun bleg igen, mens sveddråberne blev stående på hendes kinder, og hendes stemme dirrede ganske lidt, da hun sagde:

– At værelser havde de jo, hvis de ellers ku' pass'.

– Det gør de nok, sagde generalkonsulen. Og fru Fryant, der selv var blevet rød i sit ansigt, sagde:

– Kære frue, det er jo fru Brasen? – vi stiller såmænd ingen fordringer.

Fru Brasen gik i forvejen og lukkede døren op til de to portværelser. Hun så ind over sine to stuer, mens hun kun blev ved at sige: ja, hvis de bare ku' pass' – mens generalkonsulen, der hastigt havde set ind på sengene, som var husets værdigenstande og de sengesteder, hvor vinterens handelsrejsende anbragtes, sagde:

– Her er jo fortræffeligt, frue, for i nat; og frøken Johnny lagde til:

– Jeg bor jo hos Ingeborg.

Da fru Brasen kom ned, sad Brasen endnu bag sin dør. Han løftede hovedet og så op efter hende:

– Hva' sa'e de? sagde han.

– Jeg ved ikke, svarede fru Brasen, hvis stemme var meget lav og som så væk fra ham: men de bli'er her inat.

Fru Fryant, der stod midt på gulvet og aftog sin hat, sagde til sin mand:

– Men, kære ven, hvis der nu er lige sådan på Skagen.

Og Johnny, der ved vinduet betragtede vandposten, som, lidt kroget, rejste sig midt på torvet, sagde leende:

– *Det* er umuligt.

Generalkonsulen gav sig til at åbne nogle særdeles omfangsrige rejseetuier med meget sølv og krystal, der var lidt massive for de brasenske bordben. Og de to damer gik ind i soveværelset, hvor frøkenen slog de blå portierer ned, mens hendes ansigt pludselig blev alvorligt, som læste hun i deres falmede folder hele deres lange historie. Hun sagde:

– Mama, så må vi spise her og invitere Ingeborg.

– Ja, my dear, sagde moderen og tilføjede lidt efter:

– Skeer og gafler har vi jo i necessairerne.

... Nede i gæstestuen slog dyrlægen døren op.

– Her er blevet fuldt, dyrlæge, sagde Brasen.

Dyrlægen, der, som alle kraftige mandfolk der i byen, var rødblisset i et bredt ansigt, og som var blevet sendt på inspektion af sin kone, sagde:

– Ja, hva' satan, her er s'gu forøgelse i besætningen; han forlangte en bajer, mens han spurgte:

– Men hva' er 'et for hopper, gæstgiver?

– Ved ikke, sagde Brasen, der var blevet underlig ordknap og følte det, som havde han en klump i sit hoved.

Men pludselig kom han op fra sin stol:

– *Christian*, råbte han og løb hen til skænken, hvor han begyndte at rode imellem nogle gamle bøger:

– Nu er der s'gu da nogen at indfør'; og han fik rejsebogen frem, der var fedtet som en gammel kogebog og forsynet med segl af seks vekslende borgmestre.

– Det er rigtigt, Brasen, sagde dyrlægen: la'e os få afstamningen.

Christian var kommet til og ville tage bogen med de fremstrakte hænder:

– Få næverne vasket, sagde Brasen. Lemmen gik op, det var fruen:

– Kom lidt herud, Brasen, sagde hun.

Fru Brasen var midt i middagsbekymringerne. Hun blev i sine tanker ved og ved at tælle, hvor mange gæster de blev, og kom aldrig længere og begyndte at tælle forfra igen indtil sytten:

– Var'et ikke sytten? sagde hun.

To piger stod og skrabede fisk. Det var en ynkelig og tynd yngel, der en gang havde været levende. Eleven stegte ved komfuret en fransk bøf til en handelsrejsende, der just var ankommet med samt sine prøvekasser, og som nu sad og skældte ud inde i den lille spisestue.

Da Brasen kom ud, lukkede fruen døren til spisekammeret:

– Hva' ska' vi gør', sagde hun og så på ham med sine forvågede og rindende øjne.

– Ved' ikke, sagde Brasen.

– Og de ska' jo ha'et som avertért, sagde fruen. *Det* var hendes uafladelige tanke: "middag: to retter og dessert", som der var "averteret".

– Ja, sagde Brasen.

Fru Brasen førte igen og igen hænderne ned over sit forklæde:

– Men det er 'et, sagde hun: når 'et så kommer, kommer det altid bagpo.

Brasen, der atter havde rejst sig for at komme bort, sagde, hvad der var hans eneste tanke:

– Ja, hvis de så drikker noget. Men hva' drikker vel sådan' syv og tyve fruentimmer?

Brasen gik.

Fru Brasen sad et øjeblik alene. Så rejste hun sig. Der var ikke andet at gøre:

– Man måtte gi'e dem kyllingerne.

Hun åbnede spisekammervinduet for at råbe på Nielsen, der tumlede med den handelsrejsendes kufferter.

Fruen gav ham ordre om fjerkræet, men staldforpagteren lod, som han ikke hørte det, og blev ved kufferterne.

– Det er s'gu de forretningsrejsende, man ska' *leve* af, sagde Nielsen, der allerede havde vurderet badebagagen.

Ude i køkkenet gav fru Brasen sig til at tælle fiskene, mens hun pludselig sagde til Stine, som havde medbragt de halvsømmede håndklæder:

– Er der petersille? og Stine-Sypige gav sig i forstuen til at undersøge en kasse med sand, hvori hun fandt hundrede lange asparges:

– Ja, ja, sagde fru Brasen og råbte på Jens, at han kunne springe efter petersille.

Eleven løb på Christian med den svedige bøf på et fad:

– Tør 'en af, råbte fru Brasen. Og hun fo'r selv med sin tommelfinger hen over bøffadskanten og fik den tørret:

– Alting ska' man osse pass', sagde hun.

Ude i gården var der begyndt en vild jagt på fjerkræet, hvor alle høns blev jaget op og fløj rundt og kaglede, mens Martin, husets søn, der var hjemkommet fra skole og bar tornyster, førte an og skreg til Nielsen:

– Klem'en, Nielsen.

– Ta'en, Nielsen.

– Klem den lille spættet'.

Hønsene fløj, og hanen galede. Tre skolekammerater af Martin deltog i jagten og øgede forvirringen.

– Bli'er I færdige med fisken, sagde fru Brasen til pigerne, der glemte at skrabe.

De første kyllinger kom, og de skulle pilles. Den ene pige satte sig hen i en krog af køkkenet og rev i kræets fjer, så de stod vidt om hende.

Lemmen gik op:

– Når ka' vi blive færdige? spurgte Brasen inde fra.

Det var de fire kommunelærerinder, der var vendt tilbage fra badet og som på rad, midt i gæstestuen, spurgte, til hvilket klokkeslæt der spistes til middag.

– Med *hva'*, sagde fru Brasen, der drejede sig.

– Med maden, Jansine.

Fru Brasen så fra fisken til kyllingerne.

– Ja, Brasen, ja ...

– Hva' *er* 'et? råbte hun og drejede igen.

Det var Christian, der skreg på noget engelsk sauce til bøffen, fra den anden lem, den til den lille spisestue:

– Hva' for en? sagde fru Brasen, og hendes øjne faldt på datteren signe, der var fjorten år, hjemmekæmmet og bekymret:

– Den sto'er i en flask', sagde hun.

Flasken stod i første sals-buffeten:

– Spring efter 'en, sagde fru Brasen til datteren: det er også alt blevet flyttet um.

– Hva' bli'er 'et så til? sagde Brasen, der stadig ventede ved lemmen til gæstestuen og skulle vide spisetiden.

– Klokken fim, svarede fruen, hvis sprog mere og mere forvirredes.

Brasen lukkede lemmen.

– Klokken fem, mine damer, sagde han og satte sig ned bag skænken igen, mens de fire frøkener gik:

– Den springer, dyrlæge, sagde han ...

– Men stikkelsbær kunne de ikke nå at få plukket (fru Brasens tanker havde nået desserten) og hun sagde til Jens, der kom løbende med nogen vilter petersille:

– Du må ned til bager Petersens. Det må være straks. Hun tænkte på lagkagen.

Datteren kom med sauceflasken, der blev stukket ind gennem lemmen, hvorfra man hørte den forretningsrejsende skælde, fordi bajeren ikke var kold – mens fra gården hønsene blev ved at larme og inde i køkkenet fjerene fløj i det hele rum, så eleven tørrede sig dunene af kinderne.

Ude i den lille forstue sad bedstemoderen bøjet over et kar og skrællede kartofler, der, én efter én, faldt langsomt ned i vandet, tungt som en sten.

Fru Lindegård, der havde endt afrivningen og sit toilette, åbnede sit vindue og så med et pludseligt behag ned på hr. Nielsens mandsskikkelse og ben, mens han fangede den sidste kylling:

– Vi skal have kyllinger, sagde hun:

– Hans, gå ned og hør, når vi skal spise.

... Generalkonsulen var venligt trådt ind i gæstestuen for at spørge hr. Brasen, hvad de kunne få til middag. De ønskede at spise klokken syv og hos dem selv.

– Ja, sagde Brasen.

– Vi bli'er fire.

– Ja, sagde Brasen.

Generalkonsulen ventede et øjeblik og sagde så, mens han smilede så lidt, at man næsten ikke så det:

– Ja, så giver De os blot, hvad De har, fire retter mad.

– Ja, sagde Brasen.

Da hr. Fryant var ude af døren, satte Brasen i løb ud i køkkenet.

– Jansine, råbte han.

Fruen var på første sal, for at anordne borddækningen:

– Hva' er 'et, du siger, Brasen, sagde hun, hvid i sit ansigt.

Hun sad på stolen ved siden af mejeristens buffet:

– *Har* du mad? sagde Brasen, som blev stående foran hende.

– Jeg kan ikke si'e 'et, svarede fruen. Hun havde foldet sine hænder: For jeg ved ingenting.

Da Brasen kom ned igen, var gæstestuen fuld. De to kreaturhandlere var vendt tilbage for at få en bid mad, og konsul Therkildsen, der var iført den sorte frakke, som han

ellers kun bar i amtsrådet, kom pludselig ind ad døren og satte sig ved midterbordet, mens han bad om et glas portvin.

– Christian, portvin, sagde Brasen, der selv, med en klud, gav sig til at aftørre bordet for hr. Therkildsen.

– Brasen har jo ellers fået fremmede, sagde konsulen.

Brasen havde det.

– Og mange, sagde konsulen.

– Der var det, sagde Brasen.

Den ene kreaturhandler sagde:

– Det ka' s'gu få sin betydning for byen ... og sådan.

En lille bleg herre fra apoteket, der i en krog var beskæftiget med at bide neglerødder, sagde:

– Det ser man på Skagen. Han udtalte "a'et" i stednavnet som et udpræget "æ".

Hr. Therkildsen svarede ikke; men Brasen, der satte glasset med portvinen på bordet, sagde og rankede sig i sin ryg:

– Ja, man må være foretagsom, hr. konsul.

– Ja, sagde konsulen: Fru Brasen er en flink kone; og lidt efter spurgte han:

– Spiser de ellers alle sammen?

Brasen sagde noget om, at de i landaueren skulle spise klokken syv.

– Ja så, sagde konsulen, der betalte for sin portvin, og da han rejste sig, sagde han til Brasen:

– Brasen ved jo ellers, at butikken er lige her ved.

Lemmen gik op; det var fruen:

– Jeg må ha' af skuffen, Brasen, hviskede hun.

Da hun så konsulen, smækkede hun lemmen til igen af forskrækkelse. Men trods forskrækkelsen kom hun pludselig til

at smile. Hun havde set på hr. Therkildsens ansigt, at de nok turde sende bud over i butikken idag, hvis det kneb. Et øjeblik efter åbnede hun igen:

– Jeg må ha' af skuffen, Brasen.

Brasen åbnede pengegemmet.

– Der *er* ingen, sagde han.

Og mens han løb, råbte han ud i skænkestuen:

– Er der nogen, der kan lån' mig en daler?

En af kreaturhandlerne spurgte ovre fra bordet:

– Er 'et alvor, Brasen?

– Gu' er 'et alvor; og Brasen raslede lidt med ørestykkerne i den tomme skuffe: Se selv, godtfolk, og tæl efter.

Kreaturhandleren fik en tegnebog frem, der var trind og fed af mange sedler.

– Lån mig tre, sagde Brasen, der fik dem.

Og lemmen blev lukket igen.

Fru Brasen tænkte på generalkonsulens mad.

– Det kunne blive hummer, ja hummer med asparges til millemret (alle e'er blev til i'er i fru Brasens tanker nu) ...

– Og hummeren kunne Stine rende efter hos Therkildsen. For hun havde set det på konsulen, at han gav dem 'et nok; og det var ikke sådan med den "kuntante" mønt at løbe med mellem fingrene.

Hun kaldte på Stine, og pludselig tænkte hun på stegen, at Martin, han havde sine duer; og mens Stine løb, råbte hun på Martin, der stadig var med tornyster og som ville have pengene for duerne straks:

– For jeg kender 'et, sagde drengen, der stod hårdt på sine ben.

– Ja, ja, sagde fru Brasen: få ved skuffen.

Selv rev hun allerede asparges'erne op af kassen med det våde sand:

– Skræl dem, sagde hun til moderen, som tog dem uden at tale og begyndte at skrælle dem, stængel efter stængel, og lod dem falde ned i vandet, én efter én, som skrællede hun barken af hvide stave.

Der lød et brag på bagtrappen.

– Christian.

Nu havde han tabt en bakke, og fruen var efter ham.

Oppe i den store spisestue rumsterede eleven og Stine, der var kommet tilbage fra Therkildsen, med dækningen.

Alle fade og tallerkener flød i vinduerne og på mejeristens buffet og på gulvet, mens pigerne blev ved at måle duge til, som ikke rakte.

– Se efter, Signe, sagde fru Brasen til datteren, der stod midt i hurlumhejen med noget som dommedag i sine øjne:

– Men stege-fade er der ingen af, sagde fru Brasen:

– Signe, spring efter dem til Jespersen's.

Fru Brasen drejede sig:

– Og hvor er Christian?

Christian Christensen lå i bagstuen på gulvet, med sin stærkeste legemsdel i vejret og sammenskrabede knive og gafler og tre plàt-de-menager, han havde tabt med bakken.

– Nej, her er ingen *opvartning*, sagde fru Brasen, der igen tænkte på stuepigen, som de havde ladet løbe: Men det var jo provstinden, der havde ladet falde det ord.

Signe kom ud af porten, hvor hun løb på de to Rist'ske pigebørn, der i hvide kjoler og i stråhatte med hvide bånd, hvis

ender var akkurat lige lange, gik op og ned på fortovet, ved siden af hinanden.

Det eneste bevægelige i børnene Rists ansigter var næseborene, der let udspiledes, ligesom på vejrende hunde.

Signe gik videre, mens begge Rist'erne pludselig standsede: Fru Petrine Lindegård viste sig i porten. Hun var iført sort gaze af megen gennemsigtighed, med fjerhat, hvis besætning vuggede sig som en storskov under en sort kniplingsparasol, foret med rødt lasting.

Fru Lindegård spurgte de to pigebørn om vejen til skoven og gik ned ad gaden, efterfulgt af sin mand.

Foran Rists butik standsede hun og huskede, at hun havde glemt at købe badehætte.

Den østjyske grossererfrue med datter, der var på jagt efter kompletterende møbler, stod i butikken og købslog om to hvilestole, der bestod af et skrøbeligt stel, hvorover der var udspændt noget gråt lærred.

– Tag dem, sagde datteren.

Fru inspektør Rasmussens pige skulle have hvide bændler til at sammenbinde nogle hovedpudebetræk, i hvilke der manglede knapper.

Fru Lindegård, der smilede til grossererfruen, bad om en badehætte:

– Men en lidt rummelig, for mit hår er svært, sagde hun.

Hr. Rist næsten svedte, på sin pande, mens fru Rist holdt sig tæt ved vindeltrappens øverste åbning.

Grossererfrøkenen sagde til fru Lindegård, at der var intet så dejligt som at købe og, efter at hun havde købt tre rücher, som hun aldrig ville få brug for, trak hun hele selskabet over i

Therkildsens bod, hvor hun gav den rasmussenske barnepige brystsukker med til ungerne:

– Kære, sagde hun, man kan altid købe noget til børn; og hun spurgte på alt i butikken lige til nogle mælkespande af ler, pottemager Lassens produkt.

– Mo'er, sagde hun, dem køber vi til fader og tager låget af, så flyder hans stokke ikke i hele entreen.

Hr. Therkildsen var ikke til stede. Han var kaldt ind til sin frue. Fruen havde tænkt længe. Hun var nu vis på, at man burde invitere generalkonsulens til aften:

– Kære Therkildsen, man har jo dog på sådan en egn en selskabelig pligt. Og de vil være glade over overhovedet at træffe på mennesker.

Signe mødte, da hun kom med fadene fra Jespersens, i smøgen hele selskabet Lindegård. Fru Jespersen, der hastigt strøg et silkeskørt på sit dagligstuebord, kom hen bag de farvede stores for at tage mål af de fremmede. Hun var i den sidste time ustandselig løbet til og fra sine vinduer:

– Hun begreb ikke, hvem de to mandfolk var, som hun havde set på badebroen.

… På herrernes badehus var alt i oprør. Inspektør Rasmussen badede sin dreng, der brølede, og de to kreaturhandlere, der altid tog sig en portion vand, når de var i byen, råbte på håndklæder, fra hver sin bås.

– Nu kommer jeg, sagde bademesteren, som var en gammel sandskipper, der aldrig plejede at tage sig andet til end at sidde og pilke torsk på sin bro.

Midt under skrålet var den brunlødede, der havde svømmet langt, vidt ud i vandet, gået op ad trappen.

Han stod et øjeblik: hovedet bar han højt; rank og linjesmal var hans hele krop og brun, som var han skabt af bronze:

– Skynd dig, Knud, råbte vennen; og den brunlødede gik ind.

Da han atter, påklædt, kom ud, var der blevet stille på badebroen.

Inspektør Rasmussen påklædte sit afkom, og kreaturhandlerne nød en snaps rom. Den brunlødede havde betalt, mens han blev ved at se ud over vandet:

– Hvor er damernes badehus, spurgte han, langsomt.

Og skipperen viste over på madam Poulsens hvide skur, før den brunlødede gik.

Han vendte med sin ven tilbage ad stien bag om borgmesterens have. På grønjorden uden for gærdet bredte et par piger duge ud til bleg. Den brunlødede standsede og så et nu på de hvide klæder: deres damaskes stjerner skinnede imod ham i solen.

Inde i haven gik fire damer, uden hatte, under hvide parasoller.

– Der er ender, mama, råbte frøken Johnny, og alle fire damer standsede bag gærdet, mens generalkonsulinden talte ud til den unge brunlødede mand, som man taler til én, der hører til éns kreds og som man holder af.

Borgmesterens frue, der havde betragtet ham hastigt, lukkede atter sine mørke øjne halvt og bøjede sit hoved til hilsen en lille smule for lidt, med en pludselig rejsning af sit legeme, som når hun i gamle dage i guvernørens hus modtog en tysk korvets officerer.

Frøken Johnny sagde til vennen:

– Jeg bliver her hos Ingeborg. De bliver vel også?

Den brunlødede var blevet stående med hatten i hånden. Det var ikke let at se, til hvem han smilte.

Da vennerne gik, bøjede frøken Ingeborg sit hoved.

– Nu lader vi damerne gå ind, sagde frøken Johnny, og hun og frøken Ingeborg vandrede ind i lysthuset:

– Her sidder vi, sagde frøken Johnny og satte sig.

Haven lå foran dem, med hundrede roser, i solen.

– Hvor her er skønt, sagde Johnny, og hun gav sig til at fortælle om en mængde, mængde ting og om Carl Sponneck, sin forlovede, der var på togt:

– Han er prægtig, sagde hun: og han siger ingenting.

Pludselig lo hun og sagde:

– Tror du, at forelskede kan tale?

– Jeg tror ikke, svarede hun sig selv, mens hun blev ved med at le.

Insekterne summede omkring dem, mens Johnny fortalte mere. Om forældrene: Papa er sød og rar, men han er stædig, sagde hun; om deres baderejse: hvor var der dog kønt, sagde hun; og om Zürich – – å ja, de dage i Zürich … Hun talte endnu en lille stund. Så tav hun pludseligt, før hun sagde, idet hun nikkede:

– Men han *er* også køn.

– Hvem? spurgte frøken Ingeborg, der intet havde sagt, men kun sad tilbagelænet imod hyldens stamme og flyttede ikke sit opadvendte ansigt.

– Knud Ender, sagde Johnny ud i luften. Og hun lo.

– Nu vil jeg skrive, sagde hun, for ellers bliver der ikke tid.

– Ja, sagde frøken Ingeborg, og hun gik op for at hente papir og blækhus. Da hun vendte tilbage, begyndte Johnny at skrive.

Blækket og pennen brugte hun ikke.

– *Jeg* skriver med blækpen, sagde hun: den har man altid hos sig.

Frøken Johnny skrev, bøjet over lysthusets bord, hastige, rappe linjer. *Så* tøvede hun, *så* skrev hun igen.

Frøken Ingeborg havde åbnet sine læber, som gled en usynlig vin ind over deres runde og dejlige bue.

Hyldens blomster var langsomt drysset ned over Johnnys hår og lå på brevet, da hun vendte bladet:

– Det er kyssene, sagde hun og pustede dem bort.

– Hvor du er lykkelig, sagde frøken Ingeborg, og hendes øjne blev på én gang fulde af tårer.

– *Ja*, sagde Johnny og så ud i luften.

Hun skrev påny. Tilsidst slog hun brevet sammen:

– Og ved du så, hvem jeg har skrevet om? sagde hun og stod op:

– Om dig.

– Om mig?

– For nu tænkte jeg på dig, sagde Johnny. Hun nynnede et refræn, mens de gik frem over gården.

Klokken var fem. Bordet var dækket.

De fire kommunelærerinder mødte på slaget. De medbragte fire servietringe, som de havde anbragt midtbords, ved fire kuverter på rad. Efter en besigtigelse af stolene udvalgte de sig de fire solideste og stillede sig op ved vinduerne, to og to. De var alle fire i lyse lærredsliv og de to i brune, de to i mørkeblå nederdele.

Signe, der gik rundt med hvad man så gav hende i hænderne, kom ind i salen med fire vinflasker, og satte dem med et bump på en stol, før hun løb:

– De er der, sagde hun, da hun stod nede i køkkenet. Fru Brasen blev stående midt på gulvet:

– Det er de da ikke, sagde hun:

– Hva' *er* da klokken?

– Er 'en da fim?

Hun løb hen til skorstenen:

– Og det vand vil ikke kog'.

Det var vandet til fiskene:

– Sørensen, Sørensen, råbte fru Brasen efter eleven.

– Og kartoflerne var lige kommet po.

Lemmen sprang op:

– Ja, nu er de der så gu', skreg Brasen, der havde ligget i skænkestuevinduet og set familien Rasmussen vandre frem midt ad gaden. Inspektøren var hvidvestet og i diplomat.

– Er 'en da fim? sagde fru Brasen, som kun løb rundt.

– Der kommer fler, råbte Brasen.

Det var enkefruen med hendes datter, der fulgte efter inspektørens.

– *Christian*.

Christian var intetsteds at se.

Han vaskede hænder i vognskuret i et tinfad og smøgede snavset op på sine håndlinninger. Inspektørens var allerede på trappen:

– Man er vel næppe præcise, sagde skolemanden, og hans frue hilste, knapmålt, på de fire damer ved vinduerne, mens hun sagde:

– August, vil du sørge for en bordende.

I køkkenet ville vandet stadig ikke koge, og kartoflerne blev ikke nok:

– Jeg sa'e, de var hård', sagde fru Brasen, der svedte over den ganske krop; hun råbte på Stine, mens Christian kom ind, og hun synede ham, mens hun opstillede fadene:

– Du må ha' manchetter po, sagde hun, og Christian løb igen. Hans kammer med manchetterne var på loftet.

– Stine, råbte fru Brasen.

Stine var rendt hjem efter en kappe, til sit hoved, under serveringen.

– Hvor er hun dog hen'?

– Hun er stukken hjem, sagde køkkenpigen, meget sløvt. Hun var en gammel malkepige med fire børn, som Brasens havde for nedsat betaling.

– Er du færdig, Jansine, lød Brasens røst fra lemmen; han bestilte ikke andet end løbe til og fra sit midterste vindu i en underlig kort galop:

– Er der sat vin derop?

Vinen, der skulle stå på buffeten, var hans eneste idé: han vidste fra sine forpagterdage, at sådan en rad flasker fristede en vågen tørst.

Og pludselig råbte han ud gennem lemmen:

– Pebr' suppen, Jansine.

– Ja, svarte fruen: Peber, peber, gav hun ordre til køkkenpigen og vendte sig fluks til eleven:

– Kom fisken po?

Oppe i spisestuen var fru Lindegård ankommet med Hans. Fruen betragtede bordet gennem en stanglorgnet og sagde:

– Hans, gå ned og hent os et par servietringe.

Da hr. Lindegård kom ned, lå Brasen atter i vinduet. På anmodningen om servietringene råbte han på Christian, mens fru Brasen, der løb til lemmen, sagde:

– De ligger i spisestuen. Og hr. Lindegård gik.

På én gang sagde Brasen:

– *Det* var sager.

Han havde på gaden set den østjyske frue og hendes datter, som var under storoprykning i table d'hôte-rober og ru handsker langt op ad armene.

– Hun er velskabt, sagde Brasen helt ud på torvet til doktoren, der kom gående. Mandfolket i ham glemte helt forretningen.

Frøkenen nikkede under sin parasol, idet hun gik ind ad porten, tre skridt efter sin moder, og løftede sin kjole en kende, vistnok af hensyn til de toppede sten:

– Ja, nu skal der vel spises, hr. Brasen, sagde hun og smilte.

På trappen mødte hun den brunlødede og hans ven og blev pludselig let rød. Men de to herrer, der var i eftermiddagsdress, tættilknappede og med middelstore ægte perler i sorthvide brokades four-in-hands, trådte helt ind mod væggen og hilste kun ved at bøje deres hoveder.

Da de to damer kom ind i spisesalen, sagde datteren:

– Hvor skal vi sidde? og efter at have betragtet bordet, sagde hun, så højt, at de to venner kunne høre det:

– Mo'er, dugen ligner et par ustrøgne lagener.

– Hvor sidder De? spurgte fru Lindegård, hvis hele person udduftede "nyslået hø" fra Carlsruhe.

– Jeg ved ikke, svarede frøkenen, der måske ønskede at trække tiden lidt ud; men de to venner blev stående i hjørnet, rankskuldrede og uden at betragte nogen af selskabet.

– *Vi* sidder her, sagde fru Lindegård til frøkenen, mens hun pegede på deres pladser, med en lidt svær hånd, og lod blikket et nu glide hen over herrerne, hvorpå hun, lidt irriteret, føjede til:

– Hans, hvor er ringene?

– De kommer vel, sagde manden.

Frøkenen, der besluttede sig til at tage plads ved siden af hr. Lindegård, og som undersøgte knive og gafler, sagde:

– Her er snusket.

Fru Lindegård lagde til, måske som resultat af en ukendt sum af tanker:

– Her er kedeligt.

Fru Rasmussen havde i ti minutter forlangt andre stole til børnene, og enkefruen sagde:

– Ja, det tager lidt tid … Den stakkels kone.

Der ankom en meget tyk herre med en meget tyk dame, hvem alle havde glemt, siden de stod af charabancen, hvor de havde måttet sidde på hver sin side af vognen for at opretholde ligevægten under kørslen.

Herren, som tørrede sveden af sit ansigt midt i døren, sagde:

– Nå, vi er nok lige ved at komme for sent.

– Nej, De kommer vist tidsnok, sagde den gamle frue, og alle gav sig til at le.

Men inspektøren tog sit guldur med kapsel op af lommen og sagde:

– Det varer dog næsten for længe; mens enkefruens halte datter, der hørte fru Rasmussen sige til sin mand:

– August, nu *går* jeg snart med børnene, hviskede til sin moder:

– Mo'er, jeg går derned.

– Ja, gør du det, min pige, sagde moderen.

Den lille frøken haltede ned ad bagtrappen, og stod i køkkenet:

– De venter deroppe, frue, sagde hun.

– Ja de gør', sagde fru Brasen:

– Men den er jo po, sagde hun og tog sig op til sit hoved: nu kommer vi.

Brasen sad og trommede på den åbne lem; al dampen fra køkkenet stod ud gennem lemmen, så det var, som køkken og gæstestue gik ganske i ét i den samme tåge:

– Ja, det er satans med de fruentimmer, sagde Brasen.

Frøkenen gik.

– Kom med terrinerne, sagde fru Brasen.

Ingen kunne finde dem. Christian og Stine løb omkring i rummet med tomme hænder.

– Her står de, sagde Signe.

Terrinerne stod midt foran dem på bordet.

– Du spilder, Jansine, skreg Brasen fra lemmen.

– Ja, Brasen, sagde fruen, der hældte suppe op:

– Ja, Brasen, men jeg har jo vand i mine øjn'.

– Og hvem ska' øs' den op, råbte Brasen.

Det gav et sæt i fruen, og hun blev helt stiv: der var ingen til at øse den op.

– Det må du, Brasen, sagde hun. Hun havde tiet et øjeblik.

– Nu går *jeg*, sagde Brasen og ville lukke lemmen.

Fru Brasen så sig om:

– Ja, så må jo jeg, sagde hun.

– Men så må jeg jo ha' en kjole po.

Pludselig begyndte de oppe i salen at trampe. Det var den østjyske frøken, der var begyndt

– Nu tramper de, sagde Brasen, der smak lemmen til, og han løb pludselig, gennem den lille spisestue, over gården, ud i smøgen.

Fru Brasen rendte op ad bagtrappen ind i sovekammeret og rev sin perlekjole ud af skabet.

Alle trampede i gulvet derinde – undtagen medlemmerne af lærerstanden, der ikke rørte sig, men ventede deres ret – så hele huset gyngede:

– Bring terrinerne op, råbte fru Brasen fra sovekammeret.

Alle gæsterne stod og trampede og lo, da Stine og Christian kom ind med terrinerne. Kappen havde Stine fået på skæv på hovedet, i forskrækkelsen.

– Nå, sagde den tykke herre, man må jo føje sig efter forholdene. Alle søgte deres pladser.

– Jeg kan ikke få 'en po, sagde fru Brasen: jeg kan ikke få 'en po.

Med perlekjolen halvt på, råbte hun ud af sovekammeret på Signe.

– Du må hægt' den.

Der var ingen stole til de to venner, og Christian slap sin terrin, for at løbe efter to sæder inde hos ægteparret Lindegård.

Den tykke herre foreslog at bytte stol med sin naboerske, en af kommunelærerinderne – hans egen var for skrøbelig – og

lærerinden sagde, mens herren byttede stolene:

– Ja, de er jo ikke vore.

– Og min bedre kapp', sagde fru Brasen. Den "bedre kappe" lå i en skuffe, og Signe fik den frem.

Fru Brasen stod foran spejlet.

– Man kan ikke se sig selv, sagde fru Brasen. Så blændede var hendes øjne.

– Nu bliver suppen kold, sagde fru Lindegård, mens de alle sad og ventede, foran deres tomme kuverter.

Fru Brasen begyndte at øse op. Brasen havde sneget sig ind fra smøgen. Det var lige så meget, at han kiggede ind ad køkkenvinduet.

– Nå, nu er de ved truget, sagde han og stak beroliget hænderne ned i sin lomme.

Der strøg to trikotklædte cyklister ind ad porten. De sprang af og kom ind i gæstestuen for at spørge, om de kunne blive her i nat:

– Ved ikke, sagde Brasen: men det ka' De vel.

Cyklisterne skulle også have mad; men først måtte de vaske sig.

Fru Brasen, der var nede at se til sin fisk, sagde til køkkenpigen:

– Hæld mere po!

Det var terrinerne, som var tomme igen.

Gæsterne slubrede suppe i sig med folks begærlighed, der sidst smagte mad i en anden landsdel.

– Jansine, råbte Brasen:

– Her er to mandfolk, der vil ha' logi – men først vil de vaskes.

Fru Brasen forstod ham ikke straks, så sagde hun:

– Vis dem ovenpo.

– Ja, sagde Brasen, det kan vi osse; og han gik med de to cyklister op ad hovedtrappen hen til en dør, hvor med store bogstaver var malet "Dametoilet".

– De ka' godt gå ind, folkens, sagde han: For der er ingen.

De leende trikotklædte gik derind.

Inde i spisestuen begyndte gæsterne at forlange øl, og Christian løb rundt med bajerne, der timevis havde stået i geledder på skænken og var blevet varme i solen.

– Man kan vel få en *kold* øl, sagde den tykke herre, og inspektøren bad for fjerde gang om sin flaske rødvin.

– Er der vand til os andre, spurgte fru Rasmussen.

Alle vandkarafler var tømte, og fruen fra østkysten og datteren brugte vifte over deres suppetallerkener.

Enkefruen sagde over bordet til fru Lindegård:

– Ja, vi har det så rart nede hos os, og datteren lagde til:

– Vi har fundet en pottemager, der har sådan kønne ting.

Den østjyske frøken spurgte, hvad han lavede; og den brunlødede herre sagde med en blød stemme over til den halte frøken:

– Jeg så, De var derude, frøken. Han bor vist i byens yderste hus.

Den østjyske frue faldt ind igen og sagde, at det var jo meget moderne med den slags sager i sine stuer. Hun havde henvendt ordene nærmest til fru Rasmussen, der svarede kort:

– Ja, det er jo *brugt* hos mange.

Men inspektøren sagde:

– Ja det ser virkelig ud, som genopstod keramikken.

Og langs ad hele bordet talte de om krukker og Bindesbøll og keramik.

De fire kommunelærerinder sagde noget om sløjd.

– Vi har nu så mange kinesiske ting, sagde enkefruen: for vor familie har jo faret på vandene.

Fru Lindegård samlede på platter.

– Alen hun måtte sige, hun foretrak Bing & Grøndahl – langt. Der var dog virkelig mere farve.

Den brunlødede sagde over til enkefruen, der talte om kinesisk porcelæn:

– Der er dejlige ting iblandt. Men også i Tokyo finder man vidunderligt porcelæn.

Den østjyske frøken, der greb lejligheden, strakte hals og sagde:

– Gud, har De været der?

Den brunlødede bejaede det, og inspektørinden, der spurgte for første gang, smilte og indskød:

– Det er uhyre interessant, fremmede verdensdele.

Inspektøren havde selv rejst meget. Han havde, ja, det var sådan en ungdomsdrøm, blandt andet været i det hellige land.

Den brunlødedes ven bøjede sig imod inspektørinden og spurgte, om fruen havde været med:

– Ja, sagde fruen; min mand rejser ikke uden mig.

– Men, sagde inspektøren, Golgatha glemmer man aldrig.

Fru Lindegård, der aldrig havde rejst, var blevet ved at tale om Grøndahl og sagde:

– Jeg får det billigere, fordi jeg kender en kassererske i forretningen; mens den tykke herre, der var inde på rejserne, sagde:

– Jeg og Julie tager nu kun til verdensudstillinger, for så er der ligesom mest at se.

– Men får vi mere? sagde han pludselig og så ned over bordet; og inspektøren, der atter tog sit kapsel-ur op, sagde:

– Det lader ikke til.

– Hvad skal vi have efter? spurgte den ene af lærerinderne Christian, som løb med suppetallerkenerne.

– Jeg ved ikke, svarede Christian, der dryppede over sin hele krop.

Fru Brasen havde nede i køkkenet fået fisken på fadene:

– De er små, sagde hun: der må blade po; Signe løb efter blade.

De to cyklister var kommet ind i spisesalen og skulle have plads. De var forlegne og stod og sank i knæene, som om det kunne skjule deres mer end halvnøgenhed forneden. De gik bordet rundt, og de fandt ingen plads, mens Stine og Christian begyndte at byde fisken rundt, og fru Rasmussen, der hadede sport og dens klædedragter, sagde om cyklisterne:

– August, ikke hos os.

Den tykke herre tog fisk og spurgte Stine:

– Fra hvilket hyttefad er de, jomfru? mens en af lærerinderne aftørrede sauceskålen med sin serviet, og fru Lindegård, i lorgnet, med kyndighed, målte cyklisternes meget oprigtige figurer, som kenderen, der undersøger genstanden.

– Vi kan rykke sammen, sagde den østjyske frøken, der, idet cyklisten blev kilet ind mellem hende og fru Lindegård, garderede sit kjoleslæb, uden at flytte sine ben.

En af lærerinderne bad om salt:

– Ja, det ville være rart, sagde hr. Rasmussen, og Stine og Christian lod alting stå – når de satte fadene fra sig, så det ud, som de øvede sig i slyngning med skive – for at løbe efter salt. Der var ikke ét saltkar på bordet.

Fisken slap op ved den brunlødede. Den tykke frue, der spiste rødspætte med kniv, bad om brød, som der heller ikke var, før den ene cyklist, der allerede var blevet meget rødhovedet i den stærke nærhed af de østjyske og de lindegårdske skørter, havde hentet et dusin rundstykker på buffeten:

– Tak, sagde den østjyske frøken og greb koket rundstykket fra sportsmanden som en lille bold.

– *Kommer* der fisk? sagde den fjerde lærerinde i rækken, mens Stine kom løbende med nogle konserves-hummer, som fru Brasen havde rørt sammen med nogle fiskeboller:

– Hvor de spiser, sagde hun.

Hele køkkenet var fuldt af tømte gryder og brune kartofler og skidne tallerkener.

Det var stegepanden med kyllingerne, der stod midt på gulvet:

– Nu får de hummer, sagde fru Brasen.

Christian tog et andet fad og løb igen efter rødvin til den brunlødede og hans ven, som fik den og drak rødvinen med vand.

Ved hele den ene side af bordet talte man om cykler.

Fru Lindegård cyklede ikke. Hun fandt det ikke klædeligt. Men hun interesserede sig for væddeløb:

– Vi bor jo tæt ved banen, sagde hun; den østjyske frøken derimod cyklede meget langs kystvejen.

– Der er et rædsomt mudder om aftnerne, sagde hun.

Den anden cyklist talte om ringe og en ny konstruktion af lygter. Den ene kommunelærerinde, der havde fået pincenez på, sagde pludselig:

– Jeg har måttet kassere tre lygter, og enkefruens datter, der så ud for sig, sagde:

– Ja jeg ville såmænd også gerne cykle.

– Kan frøkenen ikke? sagde cyklisten.

– Nej, svarede den lille frøken og rystede på sit hoved.

Inspektør Rasmussen var, med nogen vægt, vendt tilbage til Palæstina og talte om pastor Blaumüllers udmærkede værk om dette land: en virkelig vejleder, sagde han til den østjyske frue, der ikke hørte efter – datteren gjorde hende altid en smule nervøs, når frøkenen traf sammen med sportsmænd – og inspektøren brød på en gang af og sagde, henvendt til en af lærerinderne:

– De har jo også rejst, frøken Cordsen, og frøken Cordsen lod lygterne i stikken og svarede:

– Ja, hr. inspektør, vi var i Thüringen med en selskabsrejse.

Pludselig smilede den brunlødede; men da han så, at enkefruen søgte efter vand, og der ikke var noget, bøjede han sig igen frem og sagde:

– Vil fruen dog ikke have lidt vin? Den er slet ikke så dårlig.

– Mange tak, sagde den gamle dame, der rakte sit glas over imod ham: en anden gang gør jeg gengæld. Jeg har selv et par flasker med. Vi har et ganske godt mærke i vor familie.

De begyndte på kyllingerne, og inspektøren forsynede børnene:

– August, sagde fruen, tag rigeligt.

Ved den anden bordende bød Christian kartofler.

Den tykke herre, der havde set ned mod den rasmussenske bordende, sagde ret højt til sin kone: Der skal vel være mad til os alle; og fru Lindegård, som havde fået øje på et fad agurker på mejeristens buffet, sagde til sin mand: Hans, lad mig i det mindste få salat.

Den ene cyklist råbte i døren til bagtrappen på vin til fru Lindegård og på en gaffel til den østjyske frøken, der ingen havde, da hun havde brugt dem begge til fisken – mens to af lærerinderne, som var purpurrøde i deres hoveder, havde rejst sig og ude på gulvet bad om dog nu at få det sodavand, mens Christian, hvis arme strittede stivt frem foran ham, som havde han krampe i dem, spurgte:

– Skal det være svensk?

– *Ta'*, Julie, sagde den tykke herre, der havde rejst sig for at gribe kyllingefadet. Hans servietsnip væltede en flaske.

Døren til gangen gik op, og der lød et:

– Men Johnny, de spiser jo! idet frøken Fryant stod på tærsklen.

Den brunlødede og hans ven var sprunget op, men frøken Fryant, der var omklædt og meget tarvelig, i noget hvidt silke, som var mat, med mange hvide kniplinger, lo og sagde:

– Undskyld … men hr. Ender, kan jeg ikke tale med Dem?

Og døren blev lukket.

Selskabet var blevet ganske stille, og alle havde set imod døren, mens den brunlødede, der ligesom havde fået en anden holdning, gik hen over gulvet og ud på gangen.

– Men det var jo frøken Fryant, sagde den gamle dame glad til vennen.

– Ja, svarede han: de bor her.

– Næ, gør de det, sagde den gamle dame i samme tone: vi har kendt hinanden så mange år.

Fru Lindegård sagde til manden:

– Hans, generalkonsulen er jo en ven af din fader; og tømmerhandler Berg, den tykke herre, sagde:

– Julie, der er vist sauce i mit skæg.

Men fru Rasmussen sagde:

– August, kartofler; og bandt smækken lidt fastere om halsen på sin yngste.

– På gensyn så, Ender, sagde frøken Johnny, der løb ned ad trappen, hvor Ingeborg allerede stod på det nederste trin.

– Og tak, frøken, sagde den brunlødede, som blev stående med bøjet hoved, indtil damerne var borte.

– Gudbevares, sikket Jerusalem, der var, sagde frøken Johnny, der var blevet ved at le: den diner må sikkerlig forbedres; og idet hun åbnede døren til skænkestuen, sagde hun:

– Du, vi begynder straks.

Brasen sad på stolen med puden ved den åbne lem:

– Goddag, hr. Brasen.

Frøken Fryant satte sig på en stol midt i stuen og slog hænderne imod hinanden:

– Har De champagne? spurgte hun. Brasen stod op, han blev næsten helt lige i sine hjulede ben.

– Jo, sagde han, og han lo selv: Og den er s'gu god, frøken.

– Det var da rart, sagde frøken Fryant: sæt så tre flasker på is:

– Vi bliver seks. Farvel, hr. Brasen.

De to damer var ude igen:

– Så ta'er vi den til bordvin, sagde Johnny:

– Og går videre.

– Hvor du ligner dig selv, sagde frøken Ingeborg.

– Ja – Johnny Fryant holdt slet ikke op med at le –:

– Og jeg vil, hvad jeg vil.

Hun blev stående midt på torvet, som hun søgte efter noget, og sagde så pegende på Therkildsens bod:

– *Der* går vi ind. Ved du hvad, i den slags butikker er der altid noget gemt i krogene.

Da krambodsvendene så de to damer på trappen, løb den ene ind efter konsulen, der, når hun kom i butikken, plejede at hilse på borgmesterens datter.

– Therkildsen, du bliver, sagde fruen: det passer sig vel ikke, at de ser dig bag en disk.

Svenden vendte tilbage til butikken, hvor frøken Fryant allerede havde fundet tre glas med fransk syltetøj, som hørte til fru Therkildsens private forbrug og var rester fra en licitationsmiddag for amtsrådet:

– Det er udmærket, sagde frøken Fryant: Og så nogle kiks.

Hun kom i tanker om ost, og spurgte, hvad de havde.

– Jeg tror nok, fruen har, sagde kommisen, og han løb igen.

Frøken Johnny lo på ny og fik osten, mens hun højt sagde til frøken Ingeborg:

– Hvem er dog disse mennesker?

– Det er en konsul Therkildsen, sagde frøken Ingeborg.

– Ja så, sagde frøken Johnny, der måske slet ikke havde hørt navnet, men betalte, hvad hun skulle, af en ruslæders herrepung:

– Så skal vi ha' bånd, sagde hun.

– Men til hvad? spurgte frøken Ingeborg.

– Til festen, sagde frøken Fryant, der løb i forvejen ind i forretningen Rist. Hun skulle have grønne silkebånd og hvide silkebånd. Hr. Rist og kommisen søgte i alle kasser. Der var ingen grønne silkebånd.

– Men du kan jo ta'e dem blå, sagde frøken Ingeborg.

– *Nej*, sagde frøken Johnny: ja, så ta'er vi kun de hvide, og vendt til frøken Ingeborg tilføjede hun:

– Jeg kan sprætte sløjferne af den grønne kjole. Da de kom ud på gaden igen, sagde frøken Johnny:

– Nu plukker vi roser. Det gør vi hos dig.

Mens de gik ved siden af hinanden, sagde frøken Ingeborg, og hendes øjne så så langt ud i luften:

– Det er så længe siden, jeg har været til fest.

Frøken Johnny standsede og så på frøken Ingeborg.

– Kan du da ikke læse i et menneskes tanker? sagde hun.

Men frøken Ingeborg greb om hendes håndled, og Johnny tav, mens de gik videre, ved siden af hinanden.

Udenfor borgmesterens hus mødte de to herrer i hvidt flonel med sømandskasket og i lakstøvler.

De to unge mænd hilste, og ikke så snart var de kommet forbi, før frøken Johnny sagde:

– Men Gud, hvad skal *de* her?

Frøken Ingeborg svarede:

– Det er Therkildsens sønner.

– Ja rigtigt, de hedder vist Therkildsen, sagde Johnny, og de gik ind.

... Ved bordet var de alle begyndt at tale om Fryants, om deres landsted, om den fremmede eskadre, generalkonsulen lige havde modtaget som vært, og om rederiet:

– De er s'gu dygtige folk, sagde tømmergrossereren:

– Det er spidserne.

Inspektør Rasmussen sagde:

– Ja, handelen er blevet en af fremtidsvejene for Danmark; og man hørte den østjyske frue sige til fru Lindegård:

– På skibet dansede hun to gange med vores prins.

Datteren, der pludselig kilede sin person ind imod fru Lindegård, sagde:

– Mon John er med?

"John" var den unge Fryant, hvem frøkenen benævnede ved fornavn efter kendskab gennem bladene, hvor hr. Fryant junior nævntes ofte, som en mester på tennispladsen.

Cyklisterne kendte ikke hr. Fryant. De spillede ikke tennis. Den brunlødede, der var vendt tilbage, talte med sin ven, da tømmerhandlerens frue spurgte Christian:

– Hvor skal de sidde?

Christian svarede:

– De skal spise klokken syv.

– *Hvor?* sagde den østjyske frue.

Christian mumlede noget om, at de vist ville spise hos sig selv, og fru Rasmussen, der hastigt havde betragtet sin mand, sagde:

– Ja, her er jo heller ingen plads.

– Og heller ingen mad, sagde tømmergrossereren, der pludselig råbte til Stine, i en tone, der mindede om tømmeroplaget:

– Er der "no'en" steg?

Den brunlødede og hans ven havde rejst sig og, bukkende meget dybt for den gamle enkefrue og hendes datter, sagde den

brune:

– Velbekomme. Vi sidder dog så trangt; og de to venner gik ud af stuen.

Der var blevet så stille, at man hørte lyden af deres skridt og af døren, der lukkede sig efter dem.

– Hans, sagde fru Lindegård, bed om mere kylling; og tømmergrossereren, der hamrede i bordet med sit glas, sagde:

– Ja, *vi* skal vel også ha' føden.

Den østjyske frue vendte sig til Stine:

– Må jeg også få? og hun vragede på fadet, da der ikke var bryst:

– De må hente andet, sagde hun, og henvendt til fru Rasmussen, sagde hun:

– Hvad mon de to herrer egentlig var rejst så langt efter? og hr. Rasmussen, der trak på skuldrene, sagde:

– Ja, for dygtige unge mænd plejer der jo at være plads herhjemme.

Tømmerhandleren, der blev ved at råbe om steg, tilstod:

– *Jeg* har s'gu aldrig rejst i forretninger – uden i Sverige.

Hr. Rasmussen begyndte at tale om "broderrigerne", og damerne på den anden side af bordet bøjede sig helt frem, for at lytte efter kommunelærerinderne, der pludselig havde givet sig til at tale om en sygeplejerske, der en gang havde været i familien Fryant:

– Imod hende var man ikke behagelig, sagde den ene lærerinde.

Cyklisten sagde til den østjyske frøken, at dette her tennis var bare noget fedteri, og fru Lindegård bemærkede til sin mand, at grossereren havde virkelig ret:

– Dette var uanstændigt, således at skille sig ud fra alle andre.

Stine var løbet ned ad trappen med det tomme fad, da Brasen råbte fra lemmen:

– Jansine, Jansine!

– Her er David og Goliath!

– Det er de da ikke? sagde fru Brasen og slap det hele, mens hun løb ud i gæstestuen.

– Er det Therkildsens sønner? sagde Christian, som løb bag efter.

De stod alle tre og så på de to therkildsener, som kom forbi i deres hvide tøj. Også doktoren hang ovre i sit vindu.

I skænkestuen fo'r de pludselig fra hinanden, da der lød et højt råb:

– Ka' man få mad?

Det var tømmerhandleren, der stod, ildrød i sit hoved, midt i døren til køkkenet:

– Eller holder De folk for nar?

– Nå, sagde Brasen lige så stille: nu har vi'en.

Tømmerhandleren blev ved at skælde ud; hr. Hans Lindegård var fulgt efter ham og sagde:

– Ja, det er uanstændigt

– Ja, de herrer, ja, de herrer, sagde Brasen, der blev ved at bukke sig, og pludselig råbte han aldeles rasende:

– Men det er også de satan til fruentimmer.

Fru Brasen var løbet ud. Hun stod i en krog af sit køkken. Sit lommetørklæde kunne hun ikke finde, og tårerne løb.

Tømmerhandleren bredte sig midt i køkkenet.

– Der er jo mad, sagde han. Hans øjne var faldet på stegepanden med duerne, som var anbragt midt på bordet. Fru Brasen løb på én gang frem, som ville herren rane fuglene.

Men Brasen sagde, og blev ved at bukke sig:

– Ja, de herrer, ja, de herrer:

– For satan, så send dem op, sagde tømmerhandleren, der pludselig formildedes og gik op ad trappen og ind i spisestuen, hvor han satte sig tungt på sin stol:

– Nu kommer vingedyrene, sagde han.

– Bring dem op, kommanderede Brasen. Fru Brasen havde sat sig inde i spisekammeret. Det var næsten, som om hun hulkede indvendig, et øjeblik.

Så stod hun op. Hun havde fået en tanke: doktoren havde det filetstykke hængende til den gamle frues geburtsdag. Men hvis det skulle nytte, måtte hun gå selv.

Hun gik ud gennem køkkenet:

– Og her sto'er det, sagde hun, idet hun rakte en bunke snavsede knive og gafler ud til den gamle i forstuen:

– Vask dem op, mo'er, sagde hun.

Den gamle tog dem, og skyllede dem, og tørrede dem, mens de, én efter én, tungt faldt til bunke:

– Sidder min kappe, sagde fru Brasen:

– Ja, mo'er, svarede Signe.

Fru Brasen gik, i sine tøjsko, hen over torvet, op til doktoren. Da hun kom ned igen, havde hun filet'en, i et stykke avispapir, under sin arm.

Doktoren stod og så efter hende i sit vindu:

– Jeg tror, sagde han langsomt: at jeg, mo'er, lader mit navn stryge i annoncerne.

Han tænkte på badeavertissementerne, hvor han var opført som kurlæge.

Moderen, der havde taget fat på strikketøjet igen, sagde:

– Ja, min ven, det har jeg længe syntes for mig selv.

Doktorens moder, som siden ulykken – der var for hende ingen anden ulykke end mandens fallit den gang – havde fulgt sin søn i over tyve år, indskrænkede sig næsten altid til "at synes for sig selv".

... Inde ved lemmen skreg Christian på rødvin.

– Men til hvem er 'et? sagde Brasen: det skal skrives.

Men Christian løb, mens fru Brasen kom til lemmen:

– Jeg må ha' af skuffen, Brasen.

– Der er ingen ting, sagde Brasen: og ingen ting bliver der skrevet.

Han rev sig selv i sælhundehovedet, bøjet over et blækhus og en kladdebog og rejsebogen.

– En vin til, råbte Christian, der skreg som en trompet over den rivende forretning.

– Men det skal skrives, sagde Brasen igen og greb Christian Christensen i armen.

– Det er til dem, der hedder Svendsen, sagde Christian og stak af.

– Gud forbarme sig, sagde Brasen: Der har vi vognen fra Hvidegård.

Oppe i spisestuen, hvor alle talte i munden på hinanden, og Lindegårds og tømmerhandlerens og fruen fra Østjylland drak rødvin af små kroglas til øl, stod den østjyske frøken og cyklisten ved vinduet, hvor de legede med samme gardinsnor:

– Moder, sagde hun, da også hun så vognen:

– Der er Graa.

– Hvem?

– Sangeren, råbte frøkenen, der klemte sig helt ud af vinduet ved siden af sin cyklist.

Ekvipagen fra Hvidegård var rullet ind gennem porten, hvor den slanke tjener sprang af og åbnede vogndøren:

– Vi kan jo straks gå til bords, sagde fru Graa, der var meget svær, med hvide tænder, særdeles snøret og ti år ældre end sin mand:

– Som du vil, min egen, sagde sangeren, der, vendt til tjeneren, tilføjede:

– De sørger vel for kufferterne.

Sangeren med frue var allerede oppe ad trappen, da Brasen kom:

– Hvem er 'et Hansen? spurgte han.

Hvidegårds blege tjener, der begravede sine brunt behandskede hænder i sine lommer, svarede:

– Det er nok en sanger.

Da sangerens frue åbnede døren til spisestuen, var den østjyske grossererdame allerede midt ude på gulvet:

– Men er De her, udbrød sangerfruen, der talte højt, som den, der er vant til at blive hørt: Ja, vi farende folk finder kendinger allevegne.

Alle gæsterne skubbede sig sammen, mens stolene skrabede, cyklisten måtte flytte over på den brunlødedes plads, for at sangeren og hans kone kunne komme til at sidde ved siden af den østjyske familie. Også hr. Rasmussen kendte sangeren fra kommunelærernes forening, hvor han var næstformand, og hr. Rasmussen forestillede sig:

– Jeg havde den ære at høre Dem, sagde han; og sangeren, der ikke anede, hvem inspektøren var, svarede, at han huskede det.

– Hr. Graa sang arien af "Carmen", sagde fru Rasmussen.

Tømmergrossererens frue, der var holdt op at spise, kendte ingen ting så dejligt som det stykke. Sangerens skulle have suppe, og Stine løb afsted – kappen havde hun taget af sig og lagt i en vinduskarm – mens Christian bød fru Lindegård dessert.

– Hvad er det? spurgte hun. Det var sandkage fra bager Petersens med små klatter syltetøj på hvert stykke.

– Hans, tag det andet fad, sagde fru Lindegård, og da manden havde rejst sig for at hente fadet, som Stine havde glemt på buffeten, og hvorpå der var kræmmerhuse med flødeskum, skubbede fruen mandens fyldte vinglas bort fra hans kuvert:

– Ja, han har jo sunget nogle gange i den opera, sagde fru Graa, mens tømmerhandleren sagde:

– Mit navn er Berg. De kender måske firmaet; mens grossererfruen fra Østjylland selv havde rejst sig og med slæbet i hånden gik hen over gulvet for at se at skaffe noget madeira til sangerens suppe.

Alle talte om musik, opera og dirigenter. Kommunelærerinderne talte om Schubert.

– Ja, sagde fru Graa, der syntes at have tyve øren:

– Min dreng elsker al den sang, der går til hjertet.

Christian bragte madeiraen, der var en rest fra en stranding på Læsø, og sangeren sagde, idet han smagte på den:

– Men det er virkelig drue, min egen; mens den gamle enkefrue bøjede sig hen imod sin datter og hviskede:

– Hvem *er* det? Hun blev ved at se på operisten, der var meget nedringet, med en stor diamantnål i sit slips, som for at give struben plads til at arbejde.

De talte alle ind imellem hverandre, og tømmerhandleren, der også havde villet have madeira, spurgte Christian, der bragte den:

– Det er jo her, han bor, Therkildsen?

– Ja, sagde Christensen, der knækkede proppen i flasken.

Tømmerhandleren begyndte at fortælle om konsulen og hans forretninger og sagde, at de kaldte ham Kong Sul:

– Fordi han er så mager, sagde han; men Christian, der lo, så han næsten hikkede, sagde:

– Der er også dem, der kalder ham Kong Saul. Og hans sønner, dem kalder de for David og Goliath.

– Er den ene da så lang? spurgte tømmerhandleren.

– Nej, sagde Christian: de er lige lange.

Alle lo, og inspektør Rasmussen sagde:

– Ja, man har jo så mærkelige vittigheder i provinserne.

Fru Rasmussen, der talte med sangerens frue, som uafladelig fyldte sin mands tallerken med duebryst, sagde, at det altid havde "stået for hende" at overvære festspillene i Bayreuth. Pludselig nævntes Fryants, og fru Graa, der gjorde en bevægelse, som en jæger, der hører et signal, spurgte:

– Er de her?

Fru Rasmussen svarede:

– Ja, men de spiser for sig selv.

… Nede i skænkestuen var apotekeren kommet. Han medbragte en lille pakke reklamekort, som var trykt på glanspapir og hvorpå apoteket anbefalede eau-de-cologne, børster og svampe.

– Ja, jeg tror s'gu, den går, apoteker, sagde Brasen, der sad ved skænken.

– Vi vil håbe det, svarede hr. Hauch, der så ud, som havde han ingen ben i sine egne benklæder.

– Jeg må ha' af skuffen, Brasen. Det var fru Brasen ved lemmen. Hendes øjne løb med vand, som om hun græd ustandseligt.

Skuffen var tom.

– Men hvad nytter 'et, sagde Brasen: det gi'er jo ingen kuntanter.

– Kom herud Brasen, sagde fruen, der gik ind i spisekammeret, mens Brasen fulgte efter. Da han kom ud igen, vandrede han gennem sin gård og ud i sin port. Der blev han stående et øjeblik med et underligt udtryk i sit ansigt, nærmest som hos én, der ved, at han skal gå et langt stykke vej.

– Ja, jeg må vel, sagde han.

– Er konsulen at træff', spurgte han, da han stod ovre i butikken. Han talte som et barn, når større vanskeligheder kom på.

Men konsulen, der havde meget travlt, sagde straks:

– Det er vel valuta, Brasen: Det er jo ellers begribeligt – i øjeblikket.

Mens Brasen underskrev kvitteringen, spurgte konsulen:

– Er de gået til bords? og mente Fryants.

– Næh, de skal lige til at spise, sagde Brasen og stak pengene i en lomme, der var så rummelig, at den aldrig kunne fyldes:

– Tak, hr. konsul.

Hr. Therkildsen vendte tilbage til lejligheden, hvor fruen, assisteret af sine herrer sønner, lod lysekronen i dagligstuen flytte ud under verandaloftet, hvor man "virkelig godt kunne have den tændt".

Fru Therkildsen ville ikke byde dem andet end the og bag efter syltetøjerne, hvortil de havde de engelske krystalskåle.

– Ja, sagde den yngste søn: når her bare ikke ser ud, som der var ståhej.

– Og så, Therkildsen, sagde fruen: går du derover om en time.

Fruen var selv allerede på vejen til butikken for at hente syltetøjsflaskerne.

Da Brasen gik hjem over torvet, sagde doktorens moder, som sad ved sit spejl:

– Nu har Brasen fået mønt hos Therkildsen ... Gud ske lov.

Brasen skrabede ud foran sin egen port, da frøken Fryant kom gående med en stor spånkurv:

– Nå, hr. Brasen, sagde hun: skal vi snart spise?

– Min kone er i gang, svarede Brasen.

Da frøken Johnny kom op i værelset, sagde hun:

– Men bevare mig vel, er her ikke begyndt?

– Nej, svarede moderen, der sad i den ene af de to lænestole: men nu kan *du* jo se, hvad du kan udrette.

Frøken Johnny løb ned igen og ind i gården, hvor hun stak hovedet ind af køkkenvinduet:

– Nå, fru Brasen, sagde hun: hvordan går det?

Frøken Fryant var nær blevet stikkende midt i sætningen ved synet af køkkenet:

– Jo, jo, sagde fru Brasen, og pludselig lagde hun til og førte, uden at vide det, med hånden et par sodstænk ud over sit ansigt: De må ikke se po 'et.

Frøken Johnny løb tilbage:

– Næh, råbte hun til fru Fryant: *det* skulle Eriksen se.

Eriksen var husjomfru hos Fryants.

– Men mama, der er ikke andet for, end at vi låner Ingeborgs jomfru, og at hun varter op.

Frøken Johnny fik et rejseetui frem og skrev med flyvende bogstaver nogle linjer på håndgjort papir:

– Og hun kan ligesågerne tage porcelæn med, sagde hun, mens hun med et lille tryk lukkede konvolutten med et vokssegl, der bar hendes valgsprog: "hony soit".

– Og en dug, sagde fru Fryant og lo.

Datteren lo med og skrev: "En dug!" udenpå konvolutten.

Jens skulle afsted:

– Men jeg må først vaskes, sagde Jens: når jeg skal til borgmesterens.

– Næh, sagde frøken Johnny: løb du, som du er.

Da Jens havde afleveret brevet hos borgmesteren, gik stuepigen op i gavlen til frøkenens værelse.

Frøken Ingeborg fik brevet rakt ind gennem døren.

Da alt var ordnet, lukkede frøkenen igen. Der hørtes i hendes stuer kun lyden af hendes skridt.

Frøken Ingeborg syntes så høj, som hun gik mellem de mathvide vægge, med de smalle striber af sølv. Der løb i tynde rammer, langs væggene, en frise af billeder med mange palmer.

De var fra Vestindien. Og andre med hvide bjerge. De var fra Schweiz.

Frøken Ingeborg vandrede længe. Så klædte hun sig på. Langsomt gik hun rundt mellem de store vestindiske kummer.

Hendes kjole var gul og fæstet med valmuer. Foran sit spejl tog hun en perlesnor om sin hals, én række perler. Hendes øjne blev i spejlet, og en lang stund betragtede hun ufravendt sit eget ansigt, med et blik, som *dens*, der læser – ubevægelig.

Hun havde ikke hørt, at det bankede svagt på døren, før det bankede igen, og hun fo'r sammen, idet hun lukkede op:

– Men mama, er det dig?

– Hvad vil dog du? Frøken Ingeborgs stemme blev pludselig meget blød midt i sætningen.

Borgmesterens frue gik aldrig meget rundt og havde i år og dag ikke været i datterens stuer.

Hun svarede ikke, men gik ind over tærsklen. Så greb hun, på én gang, begge datterens hænder og løftede sine øjne op mod hendes – de havde samme øjne, øjne så mørke, at ingen synes at kunne fylde dem med sol – og kyssede hende på kinden:

– Mo'er, hviskede frøken Ingeborg brat.

Med et slag med hånden gik borgmesterens frue.

– Mo'er, sagde frøken Ingeborg endnu en gang, idet døren blev lukket.

Hun stod et øjeblik. Så så hun på det hvide ur og gik ned.

Døren til moderens værelse var lukket. Frøken Ingeborg standsede foran sine ostindiske fugle, som allerede sov i deres ringe, to og to. Hun smilede pludselig, og, uden at vide det, førte hun sin venstre hånd hen over buret som til et kærtegn.

Hun lukkede bag sig, og hun gik ned i gården, og op ad faderens trapper. Kontorerne stod tomme. Hun bankede på borgmesterens dør, og faderen råbte sit "kom ind":

– Jeg ville kun sige dig farvel, sagde frøken Ingeborg.

Borgmesteren så langt på sin datter og vidste ikke selv hvorfor:

– Ja, det er rigtigt, du skal ud.

– Ja, svarede frøken Ingeborg, der bøjede sig og kyssede borgmesteren på panden:

– Farvel, sagde hun.

Også kontordøren lukkede hun, da hun gik.

3

Den brunlødede og hans ven klædte sig på. Vennen havde endevendt begge kufferter og fløjtede ustandseligt, mens han blankede negle og plejede skæg:

– Sig noget, råbte han ind til vennen.

Den brunlødede stod med et håndklæde, som han slap:

– Ja, sagde han:

– Men ikke nu.

Og han lo.

– Hvad ler du af? sagde vennen.

– Af dig.

– Så? Hvorfor?

– Fordi du er så klog, sagde den brunlødede, der blev ved at le.

Pludselig greb han vennen i begge skuldrene og holdt ham foran sig, mens han lo og lo ham lige ind i ansigtet, til han drejede ham rundt som en dreng i en skolegård:

– Du er gal, sagde vennen.

– Nu skal vi være færdige, sagde den brune.

De to venner gik ned og bankede på generalkonsulens dør. Frøken Johnny lukkede op, og, med dørgrebet i hånden, kastede hun det sidste blik på bordet.

– Nej, nej, De må vente, sagde hun: jeg har glemt det vigtigste; og hun lukkede døren igen.

– Men så må jeg i det mindste gå derud, sagde generalkonsulen og gik.

Frøken Johnny løb ind i sovekammeret og hentede de hvide bånd og de grønne, som hun havde pillet af kjolen; hun bandt dem om roserne ved hver kuvert, grønt og hvidt.

– Så, sagde hun og åbnede: nu kan De komme. De tre herrer kom ind; alle måtte stå op, for der var ikke plads undtagen lige ved bordet:

– Ja, sidde kan vi ikke, sagde Johnny, mens de talte om de forskellige rejseveje, ad hvilke de var kommet, og hvor besynderligt det var, at de skulle mødes.

– Jeg tror, man mødes, når man skal, sagde frøken Johnny til den brune hr. Ender, der stod med ryggen til vinduet.

Generalkonsulen sagde noget om, at Jorden var lille.

Det bankede igen:

– Der er hun, sagde frøken Johnny og åbnede døren, så kaffegæsternes ståhej slog ind imod dem. Døren blev lukket igen, og det var, som steg frøken Ingeborg frem af den ophørte støj:

– Velkommen, Ingeborg, sagde frøken Johnny og kyssede hende på kinden.

– Tak.

Frøken Ingeborg hilste på alle og sidst på den brunlødede, der bestandig stod med ryggen mod lyset:

– Det er længe siden, sagde frøken Ingeborg, og et nu mødtes deres langt fremstrakte hænder.

– Så går vi til bords, sagde frøken Johnny: hr. Verner, Deres arm. Papa og mama sidder ved bordenden.

– Nej, nej, sagde hun: Hr. Ender og Ingeborg skal sidde i sofaen.

Uden at tale havde den brune rakt frøken Ingeborg sin arm.

De var alle på plads, da frøken Ingeborg løftede sin buket:

– Å, sagde hun, og pludselig rødmede hendes matgule hud:

– Det er Schweiz' farver.

– Ja, sagde Ender hastigt og lidt for højt, mens også han blev rød af glæde eller måske af en pludselig forvirring.

Borgmesterens stuepige bar suppen om, mens generalkonsulen og Verner begyndte at tale om Schweiz, og generalkonsulinden sagde til frøken Ingeborg:

– Ja, Ingeborg, vi vil altid være Dem taknemmelige for alt, hvad De i al den tid var for Johnny.

Christian kom med champagnen i en vandspand fuld af is. Han bar den så forskrækket, så det så ud, som han hinkede.

– Her er' en, sagde han.

Alle lo, mens generalkonsulen fyldte glassene:

– Ja, velkommen, sagde han.

– Velkommen –

– Velkommen, sagde moderen og Johnny. Og frøken Johnny talte igen om Zürich, og om søen dernede og en vandring på bjergene:

– Husker De, Ender, husker De? Det var i pinsen.

– Jo, han huskede.

Og frøken Ingeborg sagde:

– Hvor var der stille, den nat på bjergene.

Generalkonsulen talte om højdeopgivelser af tindebestigninger, og hr. Verner nævnede et par bjerge på Indiens grænse:

– Ja, sagde frøken Ingeborg og så ikke på ender, til hvem hun talte:

– Så langt De har været borte.

– Ja, svarede Ender og nikkede frem for sig: langt borte.

Borgmesterens pige havde hentet den næste ret og bragte den op ad trappen, da hun mødte den østjyske frøken og fru Lindegård, der kom ned, fulgt af de to cyklister.

– Å, sagde frøkenen, der løftede slæbet: de har egen betjening.

– Og fik champagne til suppen, sagde fru Lindegård og vendte sig:

– Er du der, Hans? Nå lad ham sidde, sagde hun.

De to cyklister gik nogle skridt bag de to damer:

– Her er bøf, sagde den ene.

– Ja, sagde den anden: det er, hvad jeg siger, man finder s'gu altid noget steg langs landevejene.

Frøkenen fra østkysten vendte sig:

– Hvor bo'r den pottemager? spurgte hun. Og cyklisterne langede ind på damerne.

Alle badegæsterne drak kaffe i dagligstuen og i den store spisestue, hvis døre stod åbne til gangen. Tømmerhandleren bød inspektøren og hr. Lindegård på cognac. Fru Rasmussen, der med fruen fra østkysten holdt sig nær ved døråbningen, sagde, idet borgmesterens pige passerede:

– Ja, der er jo folk, som holder af at vise, at de kan.

Den gamle enkefrue sad i sofaen i dagligstuen, mens datteren hviskede til hende:

– Jo, gør du det, min pige, sagde hun: det er morsomt.

Den lille datter gik gennem stuerne ved sin stok. Midt på trappen mødte hun Christian, der pilede hende forbi foran en lang, mager person. Christian røg ind til Fryants:

– Det er konsulen, sagde han.

– Hvilken konsul, spurgte hr. Fryant.

– Det er Therkildsen, sagde Christian.

– Hvem? sagde generalkonsulen.

– Å, sagde Johnny: dér købte vi syltetøjet.

– Lad den mand komme ind, sagde hr. Fryant.

– Generalkonsulen rejste sig, og døren gik op for hr. Therkildsen i sort frakke:

– Jeg falder ellers til ulejlighed, sagde han og blev stående forvirret foran bordet og gæsterne:

– Det gør ikke noget, sagde fru Fryant og bøjede hovedet: Vil De ikke tage plads?

Hr. Therkildsen satte sig på en stol med benene over hinanden, så man så hans grå uldstrømper, mens generalkonsulen, der nu meget vel genkendte Kong Saul, spurgte:

– Hvormed kan jeg være Dem til tjeneste? Alle de andre var hørt op at spise.

– Hr. Therkildsen var blevet blodrød i hovedet ved hr. Fryants tonefald. Han rejste sig igen og sagde:

– Vi mente kun … Min kone mente at … hvis huset her ellers ikke passede generalkonsulens … om De i aften ville tage til takke hos os.

Det varede et par sekunder, hvor der var stille, før vicekonsulen fik sagt:

– Da mine sønner er hjemme; og sluttede brat.

– Vi har det fortræffeligt her, sagde hr. Fryant, der stadig stod op, mens generalkonsulinden hastigt føjede til:

– Det var så overordentlig elskværdigt af Deres frue og Dem; og frøken Johnny sagde:

– Jeg husker godt, hr. Therkildsen, jeg har en gang danset med deres sønner.

– Ja, ellers megen tak, sagde generalkonsulen, der stod ved døren, og han lod manden, der måske var meget rigere end han selv, gå sig forbi – ud af døren, som man afskediger en lagerchef:

– De tilgiver, sagde hr. Fryant til sine gæster, da døren var lukket, og vendte tilbage til sin plads.

Hr. Therkildsen stod et øjeblik ved den lukkede dør. Årerne i hans pande var svulmet op. Han så ud som en mand, der, i en uhyre vrede eller under en lynsnar anspændelse, foretager et opgør.

Hr. Therkildsen gik gennem gården:

– Men hvad vil konsulen? sagde fru Brasen, der, ved at se ham, blev stående ret op og ned på sit køkkengulv.

Hr. Therkildsen var standset og så et nu ind i det forvirrede køkken, hvor Brasen ved lemmen skreg:

– Til hvem ska' de skrives, de cognac'er?

– Jeg ved ikke, Brasen, sagde fruen, der drejede.

– Det går vel ellers godt? sagde vicekonsulen ind ad køkkenvinduet, før han gik.

– Han var hvid i sit ansigt, sagde fru Brasen og blev selv bleg uden at vide hvorfor.

– Ja, sagde køkkenpigen: han var det.

... Christian løb med cognac'en ind i spisestuen, hvor sangeren, i en kreds af damer, havde fået et lommetørklæde lagt om sin hals for trækken:

– Hvad vil drengen ha'? spurgte hans frue, der idelig suste hid og did.

– Hvad siger du, min egen, sagde sangeren. Tømmerhandleren, der råbte på Christian og fik en vermouth flaske i stedet for sodavand, sagde:

– Ja vel, dette holder man jo ud *én* dag; og vendt til inspektøren lagde han til:

– Min kone siger så'gu, de begyndte med champagne.

– Det er vel engelsk, sagde inspektøren. Fru Rasmussen kom hen imod sin mand:

– August, af disse glas drikker vi ikke; fruen pegede på to af skyllevandet tågede glas, af hvilke hun og fruen fra østkysten skulle have sodavand:

– Men de har vel for travlt med dem derinde, tilføjede fru Rasmussen.

Inspektøren skød skuldrene op og sagde:

– Men dette er for galt.

Han gik ned ad trappen, mens guldkæden fløj på hans vest, og kom ind i skænkestuen, hvor han løb på de fire lærerinder, der blege i ansigterne ønskede at betale, hvad de havde fået ekstra, straks.

– Jo, de damer, sagde Brasen, som ikke vidste, hvad de havde fået, og bladede rundt i sin bog, indtil Christian råbte fra

lemmen:

– Brasen, der skal sættes no'en på is.

Det var likør til generalkonsulen, og Brasen løb.

– Her kan man ikke en gang få betalt, sagde den ene lærerinde, mens hr. Rasmussen tilføjede meget højt, henimod den åbne lem:

– Men her er jo i al fald den udvej at rejse. Fru Brasen havde hørt det og greb til sin kappe med begge hænder:

– Og nu rendt' Brasen, sagde hun.

Hun gik ind ved disken og rodede selv i bøgerne:

– Å, frøken, sagde hun, der kommer så meget po, at de må undskyld'. Nu ska' Brasen regn' det efter, for jeg har det med vand i mine øjn'.

– Man har sin aftale, frue, sagde inspektøren: og forlanger en behandling derefter, hvem der så ellers skal tages hensyn til.

– Det er retfærdigt, sagde fru Brasen, hvis tanker uafladelig var ved filet'en til generalkonsulens:

– Der ska' blade po, sagde hun ud gennem lemmen og løb selv.

På køkkenbordet, ved siden af filetfadet, flød det med skeer og knive og gafler:

– Vask dem, mo'er, sagde fru Brasen og rakte dem ud til den gamle i forstuen:

– Men va'r dig, for det er borgmesterens.

Den gamle tog dem og skyllede dem og tørrede dem, mens de klirrende faldt ned i samme bunke, én og én.

Borgmesterens stuepige ventede på filet'en:

– De må ikke se po' et, sagde fru Brasen og ville skjule for både fade og snavs:

– De deroppe ser det jo ikke, svarede borgmesterens jomfru, der gik op ad trappen med fadet med filet'en:

– Den er virkelig god, sagde generalkonsulinden, der så på stegen, mens den blev budt om.

Hr. Fryant talte om den brunlødedes fader, generalen, som havde gjort et stort arbejde med kortlægningen af Jylland.

– Ja, sagde Knud Ender: Min fader skulle have været under større forhold.

Frøken Johnny fortalte Verner om en veninde, der var blevet skilt, efter kun at have været gift i to år:

– Og de har et barn, sagde hun.

Der blev en almindelig talen om ægtefolk og om skilsmisse, til generalkonsulen sagde:

– Ægtefolk med børn burde aldrig skilles, mens fru Fryant nikkede:

– Nej, aldrig.

Knud Ender, der hele tiden talte til fru Fryant med sænkede skuldre, sagde:

– Mon det dog ikke er bedre end hver dag at stille børnene ansigt til ansigt med forældrenes tvist?

Frøken Ingeborg talte ikke.

Fru Fryant så et øjeblik frem for sig og sagde i en forandret tone:

– Ja, livet er så vanskeligt.

Frøken Johnny slog på sit glas og sagde muntert:

– Skål mama, skål papa.

– Ved I hvad jeg tror, at livets største lykke, det er at have lykkelige forældre.

– For man arver deres glæde, sagde hun, og hun og forældrene stødte glassene sammen, mens de smilte alle tre.

Men på én gang blev Johnny blodrød i sit hoved, mens hun begyndte at sige noget, hun ikke selv vidste, hvad var. Frøken Ingeborg havde sænket sine øjne.

Det var noget om en udstilling, frøken Johnny snakkede om, og også generalkonsulinden skyndte sig på én gang at tale om sæsonens fester ifjor:

– Men dig ser man jo aldrig, Ingeborg, sagde frøken Johnny.

Frøken Ingeborg sagde:

– Jeg kommer jo så sjældent til byen.

– Hvorfor? spurgte Knud Ender.

– Jeg lever jo her, sagde Ingeborg, og der var i hendes tonefald, der var meget stille og meget langsomt, noget, som om hun i de fire ord fortalte hele sit liv. Og muligvis uden at ville sige det, sagde hun, idet hun ligesom rankede sit hoved:

– Og mon det ikke også sådan er lettere at bevare sig selv?

Knud Ender havde følt det, som fik han tårer i øjnene, og i et nu, i nogle sekunder så han urimelig hastigt – næsten så hastigt som den, der pludselig skal dø – hele sit eget liv, lige fra den dag, da han drog ud af den tekniske højskole og var fem og tyve år.

Det bankede på døren. Det var Christian.

– Det var en pakk' til fruen, sagde han, og lagde en tung pakke i karduspapir så hårdt i bordet, at det rystede.

– Vor Herre bevares, sagde frøken Johnny.

– Til mig?

Hr. Verner lukkede pakken op; i den var der to flasker rødvin, og ovenpå lå der et visitkort. Fru Fryant tog det og læste højt:

– "Til Emily fra en gammel veninde".

– Men fra hvem er det dog, sagde fru Fryant.

– Det må jeg ikke sig', sagde Christian, der grinte og gik, mens frøken Johnny og generalkonsulen sagde på en gang:

– Næh, hvor det var nydeligt.

– Det var meget kønt.

– Men først drikker vi med Carl, sagde frøken Johnny, og hun fyldte champagne i et tomt glas:

– Det er grev Sponneck, sagde hun og pegede på glasset:

– Skål, du.

– Tak, sagde hun og snerrede efter sin forlovedes stemme, mens alle stødte til det grevelige glas, og hun tømte det.

– Min egen pige, hviskede fru Fryant, og, idet hendes tanker vendte tilbage til vinen, spurgte hun igen sin mand:

– Men hvem kan det dog være, George?

– Er det ikke fra den gamle dame? spurgte Knud Ender og fortalte, i en underlig åndsfraværende tone, om enkefruen.

Og næsten uden overgang gav han sig på én gang som en mand, der halvvejs bryder formerne, fordi han drives til det – til at tale, og alene: om Indien; de mægtige broer, de vældige buer af stål; og sletterne, hvor alt var gult og tørst og gult; og livet i Shanghai med de altid åbne klubber og på boulevarderne bankernes stenpaladser, hvor man gemmer det tjente guld.

Frøken Ingeborg rørte sig ikke. Hovedet havde hun lænet imod væggen, mens hendes øjne så fremad, som om hun ved siden af ham, der talte, så langt bort.

– Men hjemve føler man altid, sagde Eigil Verner.

– Ja, gør man virkelig, spurgte generalkonsulen ivrigt.

– Det siger da Carl, sagde Johnny, hvis øjne havde fået et andet udtryk.

– Jo, altid, sagde Knud Ender, der førte hånden hen over sine øjne:

– Idetmindste som bag et slør.

– Men – pludselig smilte han, og hans tone blev en anden –: når man kommer hjem, så ved man, man har følt den.

– Så drikker vi for de hjemvendte, sagde generalkonsulen, der havde skænket af den sendte rødvin, og de klinkede atter med hr. Verner og den brunlødede.

Frøken Ingeborg holdt sit glas så højt, før hun drak.

Da borgmesterens pige ville bringe desserten op ad trappen, kunne hun ikke komme frem.

Den østjyske frøken og fru Lindegård sammen med cyklisterne spærrede hele vejen. De to cyklister havde favnen fuld af pottemagerens potter.

Frøkenen råbte:

– Nej, moder, man kan fylde en spisestue for fem kroner.

– Ja, det er virkelig mærkværdigt, sagde fru Lindegård: det vil stå brilliant til vandmalet fyrretræ.

Alle skulle se potterne, som stod i spisestuen rundt omkring på borde og stole.

Fruen fra østkysten mente, at de var gode til en havetrappe; sangerens kone, som sammen med fru Lindegård stod foran et grønt kar, hvilket fru Lindegård ville anvende til punchebolle, sagde pludseligt:

– Fryants kommer naturligvis her ind efter bordet; hvorpå hun skød frem mod parrets soveværelse.

– Tror De? spurgte fruen fra østkysten og kom i nærheden af et spejl.

Tømmergrossererens frue mente, at man jo egentlig alle gerne ville have det for sig selv, når man havde fremmede, og fru Rasmussen sagde:

– August, her kunne dog virkelig ryddes lidt op, mens fru Lindegård, der fandt sin mand på en stol i dagligstuen, sagde sagte, men skarpt:

– Hans, du har drukket, og førte ham ind i sovekammeret.

Frøken Lucie kaldte med en krummet lillefinger på den ene cyklist og løb ned ad trappen og ud på gaden, hen imod annekset.

Lige udenfor apoteket mødte de fru Hauch, som i en bred hat, garneret med sorte kniplinger, skred frem ad gaden:

– Sæt i, gamle, sagde den jyske frøken, da hun var to skridt fra hende, og cyklisten, der var ganske svedig om hænderne, gav sig til at le højt.

Fru Hauch gik op ad Therkildsens trappe. – Fruen holdt i al hemmelighed af at bevæge sig op og ned ad disse dekorative sten – og ind i butikken, hvor hun spurgte, om konsulinden var hjemme. De to svende, der så ud, som om deres røde øren fornylig var blevet klasket fast til deres kranier, vidste det ikke. Men fru Hauch ville se ad. Fruen fandt familien Therkildsen på verandaen, hvor bordet var fuldt af lys, som skulle have været anbragt i lysekronen:

– Kære, sagde fru Therkildsen: er det Dem? Og med et blik på bordet tilføjede hun hastigt:

– Det bliver for galt med jomfruen. Nu har de lys ligget her lige siden i morges.

De to sønner, som røg cigaretter i et par flugtstole, hilste nærmest ved at vippe med deres lakerede støvler.

Fru Hauch, der tog plads, mens fru Therkildsen en smule for hurtigt samlede lysene, fornam, at hun afbrød en debat:

– Ja, De ved naturligvis, at de er her?

– Ja, sagde fru Therkildsen i en tone, som om jaet undslap hende.

– Men her, sagde apotekerens frue, holder de det naturligvis ikke længe ud.

– Vi sgu' heller ikke, mumlede den ældste søn.

– Men det er jo, hvad man kunne gøre for ham, mens han er her, sagde fru Hauch: Blomster har jeg jo sendt, at han dog kan vide, der er et par musikmennesker også heroppe.

Fru Therkildsen var standset med et lys i hver hånd:

– Og få ham at høre tør man vel ikke håbe på.

Den yngste Therkildsen havde pludselig spilet begge ben ud fra sig, men hans moder sagde kun:

– Nej, det tør man vel ikke.

– Skønt Konrad Graa virkelig er offerberedt nok og gerne synger, hvor han blot tror, der er forståelse.

Lysene i vicekonsulindens hånd ikke så meget som rystede, mens hele hendes hjernemasse kogte.

– Men hvordan skulle man vel finde en lejlighed? sluttede fru Hauch.

Fru Therkildsen, hvis tindingeårer var trådt let frem, tøvede et øjeblik, før hun sagde:

– Det er jo kun rimeligt, om man viser så stor en kunstner en opmærksomhed.

– Ja, det er sikkert, sagde fru Hauch.

Hvad der arbejdede i konsulinden, var hvor langt hun turde gå for konsulen. Men pludselig sagde hun:

– Naturligvis bør han vide, at her er vi også mennesker.

– Jeg kommer straks.

Fru Therkildsen havde fundet det: hun ville sende Konrad Graa de krydrede jordbær, som hun drev i fire drivbænke. Mens hun gav stuepigen og kokkepigen ordre til at plukke dem, tænkte hun på, at hun ville lægge dem i en kurv imellem seks champagnehalse, og pynte det hele med roser.

Nøglen til vinkælderen kunne hun altid tage, når Therkildsen gik lidt.

Hun vendte tilbage til verandaen.

– Fru Hauch, sagde hun: De hjælper mig nok med at plukke nogle roser.

De to fruer gik ned til rosenbedene, som lå lige ved vejen, imod syd.

– Kan De fange mig? råbte en dame, ude på vejen. Det var den østjyske frøken, som fløj forbi i en ny kjole foran cyklisten, der var rød som purpur på sin bare hals. Der havde været leget megen kispus, mens frøkenen skiftede i annekset.

Da frøkenen nåede hotelporten, ordnede hun sine kjolefolder og sagde:

– Nu er vi anstændige.

Borgmesterens pige kom imod dem med kaffen, som hun bragte op ad trappen.

Generalkonsulen bød cigaretter om:

– Nej tak, sagde frøken Ingeborg og rystede på hovedet.

– Jeg vidste det, sagde Ender.

Men frøken Johnny røg:

– Nej ved I hvad, nu vil vi have dørene op.

– Hr. Verner, luk op, sagde hun.

Hr. Verner rejste sig og åbnede begge dørene til trappen, hvor den østjyske frøken legede med cyklisten ved gelænderet.

– *Så*, sagde frøkenen og løb ind til moderen: nu lukker de op.

Fru Lindegård, der var vendt tilbage med sin mand, hvis tynde hår så ud, som om det havde været dyppet i et vandfad, sagde:

– Hans, du må forestille dig; og sangerens frue brød hen til sin mand og hviskede i et lidt skarpt tonefald:

– Konrad, tag det lommetørklæde af.

– Ja, min egen, svarede sangeren og løste det omvundne lommetørklæde fra sin hals.

Inspektørinden, der instinktmæssigt havde nærmet sig den gamle enkefrue i hendes sofa, sagde, mens hun skød de mange ringe fastere på sine fingre:

– De sidder så alene, frue.

Den gamle dame smilte og sagde:

– Jeg sidder med min datter.

Christian slæbte likøren til generalkonsulens op ad trappen i en gammel kobberspand fra Tønder, og generalkonsulen sagde:

– Det bedste ved en middag er dog kaffen; og ved et spring i tankegangen talte han om Karlsbad og i det hele om brøndkurene:

– Vort kursted er nu Teplitz, som sagt. Når man bruger meget vand, sagde han, kommer gigten alligevel med årene.

Med et nyt tankespring spurgte han pludselig Ender, der ikke hørte det straks:

– Og hvor går vejen nu hen?

Knud Ender svarede langsomt:

– Nu tror jeg, jeg slår mig til ro.

– Det var da dejligt, sagde generalkonsulinden, men hr. Fryant spurgte:

– Og De, hr. Verner?

Eigil Verner svarede – og der gik som et pludseligt udtryk af træthed over hans ansigt –:

– Man drager vel videre.

– Hvorfor? Ender har ret. Der er dejligt her i landet, sagde generalkonsulen.

– Ja, sagde frøken Ingeborg og lukkede halvt sine øjne.

Frøken Johnny drak af sin likør:

– Carl siger altid, vi har de dejligste farvande; og pludselig lagde hun til:

– Ingeborg, du ved jo slet ikke, hvordan jeg fik ham.

Frøken Ingeborg kom til at le:

– Nej, lille Johnny, sagde hun og kaldte hende på én gang "lille Johnny", som i pensionen.

– Jeg vidste det straks, sagde Johnny.

– *Hvad*, frøken Fryant, sagde Verner og lo.

– At det var ham, sagde Johnny.

– Hvad ler De af, spurgte hun over til Ender.

– Ikke af noget – og lidt langsommere lagde han til –:

– Det må være en stor lykke … at vide det straks.

– Det gik os ligesådan, sagde generalkonsulinden og nikkede til sin mand:

– Men alligevel kommer der så måske mange hemmelige kampe bagefter. Jeg tror egentlig, at alle mænd først må lære, hvem de elskede stærkest.

Frøken Ingeborg, der pludselig havde drejet hovedet mod fru Fryant, åbnede øjnene helt, så et pludseligt lys faldt i dem.

Og efter en lille stilhed sagde Knud Ender:

– Generalkonsulinden er klog.

Fru Fryant smilte:

– Sig ikke det, Ender. Det betyder altid kun, at man begynder at blive gammel.

– Pyt, sagde Johnny: nu går vi i skoven.

De rejste sig alle, mens man hørte skubbet af stolene.

Fru Rasmussen gik på én gang tilbage til sin mand:

– August, du er uden bånd, sagde hun, og inspektøren svarede:

– Det er jo om sommeren.

– Er han anstrengt, spurgte sangerens frue lidt højt og meget inderligt; og sangeren, som stod i profil midt i spisestuen, svarede – også han talte en smule højere –:

– En smule, min egen.

Fru Fryant kom først ud af deres dør:

– Hvor trappen knager, sagde hun, mens hun gik ned, og de andre fulgte efter.

– Lad os gå ad stien, sagde frøken Ingeborg, og hun førte de andre, mens Knud Ender gik ved hendes side.

Alle spisestuens hoveder havde drejet, da de fryantske kjoler bøjede af:

– Julie, råbte tømmerhandleren.

– Ja, Ferdinand, hvad er der?

Fru Berg havde døset lidt i en dagligstuestol. Tømmerhandleren havde stukket begge de knyttede næver i sin lomme:

– Rak, sagde han så tydeligt, at det kunne høres.

– August, det var vist på tiden, de børn kom i seng, sagde fru Rasmussen, der kaldte på barnepigen.

Sangerens frue stod et øjeblik. Hendes øjne var blevet så tomme som en hønes. Så huskede hun pludselig, hvad hun havde sagt sidst og sagde:

– Du sang jo også så meget i aftes; og med et brat eftertryk lagde hun til: på Hvidegård.

Den østjyske frøken drejede rundt fra det vindue, hvor hun havde hængt:

– *De* går sågu' i skoven, sagde hun.

Fru inspektør Rasmussen med mand og børn var allerede på trapperne, da Therkildsens kusk i liberi kom bærende med en mægtig kurv, der spærrede hele farten.

– Det er til hr. Graa, sagde kusken: han er sanger.

Familien Rasmussen vendte brat om, mens fruen løb i forvejen og helt forpustet sagde til fru Graa:

– Der er en pragtfuld present til Deres mand.

– Nej, fra hvem, sagde sangerens frue, der pludselig skrålede op, og da hun så kurven, som kusken satte fra sig, sagde hun:

– Ser drengen den? Det er en virkelig tanke.

Fru Rasmussen, der stod ved siden af fru Graa, sagde:

– Sådan er det, når man er berømt.

Ordet "berømt" var slået fast, og alle stimlede sammen omkring kurven, mens sangeren sagde:

– Ja, det er kønt, min egen; mens hans frue, som var blevet lutter liv i ansigtet, med et emsigt smil som en forretningsfrues bag disken under kundetravlhed – sagde:

– Vi drikker den naturligvis sammen. Hun fik øje på kusken:

– Har drengen småpenge? spurgte hun.

Drengen havde ingen, og hun havde ingen:

– Kære, jeg har, sagde fruen fra østkysten.

– Å tak.

Kusken fik kronen.

Kommunelærerinderne plukkede roserne op og anbragte dem i vaser, mens tømmerhandlerens frue bøjede sig ned og lugtede til jordbærrene:

– Nogle dejlige bær, erklærede hun.

Cyklisten kom rendende med en skål, og sangerens frue, der tog flaskerne op og pludselig arrigt tænkte på Fryants, fordi det var samme mærke, hun havde set på flaskerne i vandspanden, sagde:

– Conrad, det var ikke for meget, om du sang lidt for de elskværdige mennesker, der har tænkt sådan på dig.

Sangeren ville svare; men fruen, der var ganske optaget, spurgte:

– Er her klaver? mens fruen fra østkysten sagde:

– Hvor henrivende for os alle.

Fru Lindegård bød Hans gå ned for at spørge om klaveret.

Men fru Rasmussen sagde:

– August, det må jo i ethvert fald kunne skaffes; mens også inspektøren løb ned i gæstestuen, hvor Brasen selv rendte rundt med bajerne:

– Her er s'gu blevet forretning, sagde Brasen.

Hele stuen var fuld af gæster. Hr. Lindegård og inspektøren spurgte, på én gang, om der var et klaver.

– Ja, her er, sagde Brasen:

– Det er nyt, men det er låset. For det er sangforeningens.

– Hva' er 'et, Brasen, spurgte fru Brasen fra lemmen.

Inspektøren mente, at man kunne vel få nøglen:

– Den er ved Rist, sagde Brasen: om han vil lån' den.

Inspektøren vendte tilbage, og fru Lindegård sagde:

– Det er ham med badehætterne.

Fru Graa lagde til:

– Den mand kan jo høre med; og de fire lærerinder tilbød at gå derover.

– Nej, August, sagde fru Rasmussen: gå du.

Fru Graa løb ind efter et af mandens visitkort og sagde:

– Så skriver jeg et par ord til "giverne".

– Ja, min egen, sagde sangeren, der selv aldrig skrev, mens fruen begyndte at skrive med en blyant, idet hun sagde:

– Hvad var det nu, de kære mennesker hed?

Jens skulle afsted med kortet, og fru Brasen skreg på ham fra køkkendøren:

– Ja, sagde hun, det er til Therkildsens. Hold kaffen po, sagde hun og vendte sig igen.

Der var travlt med kaffepunch i skænkestuen, og lemmen gik uafladelig op og i.

– Brasen, hviskede fruen: pas at få betalingen ind.

– Hvor satan ska' *vi* ligge, spurgte pludselig en herrestemme fra gården ind gennem køkkenvinduet.

Det var ingeniør Lund og hans to kolleger. Fru Brasen vendte sig og så dem:

– Å Jøsses, sagde hun: nu løver det snart rundt.

... Jens var kommet over til konsulens, hvor han stod i entreen på bare ben.

– Det er til min kone, sagde konsulen, der havde revet brevet fra ham.

– Ja, det er det, sagde Jens, der rendte igen.

– Det er til dig, sagde hr. Therkildsen, der var gået ind og lagde brevet på bordet.

Fru Therkildsen blev som blod i sit hoved:

– Han skriver selv, sagde hun:

– Kære fru Hauch, han vil synge.

– Når, bedste De? Apotekerfruens sved brød frem.

– I aften.

– Vicekonsulinden var i verandadøren.

– Oscar, Arthur, råbte hun.

– Du *vil* vel ikke gå derover, sagde konsulen, der stod stiv midt på gulvet.

– Lille fru Hauch, sagde fru Therkildsen hurtigt: hent sønnerne.

Og da fru Hauch var gået, sagde hun:

– Naturligvis, Therkildsen; vi er indbudt.

Vicekonsulen blev meget bleg:

– Du går der ikke, sagde han.

– Du skulle ikke tirre mig, Therkildsen, sagde fruen, og i et nu mødtes hendes og vicekonsulens øjne.

Efter at Svenske-Kathrine havde måttet rømme smøgen efter tvillinger, tålte fru Therkildsen ikke at tirres:

– Du ved, jeg tåler det ikke, lagde fruen til.

Hun hørte fru Hauch og sønnerne på verandatrappen, og hun sagde til apotekerfruen:

– De og Deres mand følger naturligvis med.

Fru Hauch sagde:

– Det er alt for meget. Hvem der kunne tage provstens med. Der er så megen forståelse.

– I kan gå derop, sagde fru Therkildsen, som havde et helt felttog i sit hoved, til sønnerne.

– Vi skal klædes på, svarede sønnerne, der gik for at anlægge dining-dress med hvide veste af liberty fløjl, som matrosen fra kutteren havde bragt i en engelsk kuffert.

– Så går De, sagde fru Therkildsen, og fru Hauch gik:

– Det tørster ligefrem i en efter toner, sagde hun i døren til vicekonsulen, der smækkede i efter hende.

– Therkildsen, sagde fruen, der pludselig betragtede sin mand: Du må i sorte benklæder.

... Inspektør Rasmussen var vendt tilbage med nøglen til instrumentet, og i den lille spisestue tumlede de med at flytte klaveret. Alle gæstestuens gæster så til.

– Løft, Nielsen, råbte doktoren, der var kommet til og som slæbte selv.

– Hiv manne; det var kreaturhandlerne, som lagde næverne til:

– Nå, Nielsen! ta'e ved!

– Ja, sagde Nielsen, der var vond af humør:

– Hvem betaler?

– Brasen, sagde fru Brasen, der havde sit hoved i lemmen: Va'r jer, det skrabes!

Oppe i spisestuen gik sangeren op og ned ad gulvet:

– Han er altid så urolig, når han skal synge, sagde fruen til fru Rasmussen.

De to lærerinder var på apoteket efter emservand, som kunstneren skulle nyde i mælk.

– *Får* vi den mælk, sagde fruen fra østkysten, som var løbet ud for at hente mælken og som nu stod og trampede med fødderne på køkkendørstærskelen.

– Ja, sagde fru Brasen og sprang bort fra lemmen.

Hele huset gyngede under de kraftige mandfolks tyngde, mens de bugserede klaveret op ad trappen.

– Nu er de på fortrappen, sagde fru Brasen og rakte mælken til fruen, der spurgte:

– Er det muligt at få blomster her?

– Det skulle da være hos Feldhusen, sagde fru Brasen: men han bor ved skoven.

Fruen fra østkysten, der gik med mælken, sagde, at så måtte der sendes bud til skoven, for blomster ville hun have.

Fru Brasen råbte på Jens, ud i gården, hvor alle pigerne stod og gloede ind ad vinduerne til den lille spisestue.

I skænkestuen råbte de på bajere til mandskabet:

– Bajere her!

– *Christian*, skreg Brasen.

Christian Christensen, der var så træt, at han så ud, som han trillede, fløj frem af hjerterummet i gården:

– Ja, skreg han i farten.

– Nu sover han så'gu derovre, sagde Brasen.

... Jens var på vejen til Feldhusen. Gartneren, der var søvnig og treven, sagde, hvem der vel skar roser ved nattens tider. *Han* var ikke vant ved det.

– Det er de københavnere, svarede Jens, der gik med Feldhusen op i haven, hvor rosenbedene lå lige ved gærdet til skoven. Jens krøb op på gærdet, mens gartneren skar roserne.

Inde under træerne lyste pludselig nogle farvede kjoler frem, og fru Fryant kom ud af skovlågen med sin mand. Frøken Johnny gik ved siden af Eigil Verner og nynnede, i sin hvide silke. Lidt efter kom frøken Ingeborg – hun og Knud Ender gik kun langsomt. Valmuerne på hendes kjole var blevet så dunkle i halvmørket.

Jens stod på havegærdet med opspilede øjne, som så han et syn:

De herrer og de damer forsvandt mellem lindene.

– Hvad tænker De på? spurgte Knud Ender.

– På at vi skulle mødes igen, sagde frøken Ingeborg, der talte sagte, som den, der går i mørke, eller, som den, der drømmer.

Knud Ender svarede ikke straks. Foran dem blev skridtene fjernere. Havets bølgeslag slog, langt og dæmpet, frem fra stranden op imod dem.

Knud Enders stemme brast en kende, da han talte:

– Var det ikke, sagde han, unødigere, at vi den gang skiltes?

Frøken Ingeborg løftede sit hoved:

– Vi skulle vel begge "lære".

Knud Enders ansigt blev pludselig som dækket af blod:

– Også De? sagde han og vidste næppe selv, at han havde råbt det.

Frøken Ingeborg sagde – hendes øjne lyste i mørket –:

– Tror De ikke, Ender, at vi alle må lære at indvie os selv?

Der gik en skælven over begges ansigter, og ingen af dem talte mere.

– Kommer I? råbte frøken Johnny.

– Ja, svarede Ender. Det lød så klart ud i sommerluften.

De vandrede alle seks ned ad den stille gade, der var intet menneske at se, og dørene var lukkede.

Men torvet så de pludselig var fuldt af småklynger, der stod i halvlyset:

– Hvad er her på færde? sagde frøken Johnny, der uvilkårligt hviskede.

Så hørte de, pludselig og mægtigt, fra alle de åbnede ruder "Toreadorens Sang".

Som klang af metal bares den vældige røst ud gennem huset, frem over torvet, gennem natten, som et sejrsråb. Ordene nåede dem ikke; kun tonerne sang. Ingen rørte sig i de mange klynger, hvor alt var tyst. Et par børn lå stille, tæt ved vandposten, på jorden.

Frøken Ingeborg havde løftet sit mathvide ansigt. Hun vidste ikke, at hendes hår berørte Knud Enders skulder.

Sangen steg og steg fra alle de lysende ruder; som tyve mænds besiddelsesjubel steg den og steg den og tav.

På torvet var der stille. Alle klynger, som havde stirret derop, stod med bøjede hoveder.

– Er *han* her? hviskede frøken Johnny, som havde genkendt sangerens røst, sagte til Verner.

Og man hørte de to børn, der rejste sig fra stenbroen og listede bort

Oppe i salen begyndte de at klappe: fra hele torvet svarede de pludseligt med klap. Kun generalkonsulens selskab stod ubevægeligt – og så pottemageren: han stod, ved siden af sin kone, uden at røre sig, med dybt sænket hoved, med sammenknugede hænder, ligesom bad han. Sangeren kom hen til et vindue, måske for at svale sig.

– Dér er han, sagde frøken Johnny, mens fru Graa kom løbende hen til manden:

– Drengen forkøler sig, sagde hun så højt, at alle på torvet kunne høre det.

Fra torvet så de gæsterne deroppe løbe rundt som ivrige skygger. Den østjyske frøken kom til vinduet med sin cyklist, der kogte: kunst hensatte ham i samme tilstand som skørter.

– Dér står de, sagde frøken Lucie, som havde fået øje på Fryants, og løb tilbage til sin moder.

Der blev et spektakel i salen, hvor alle stemmer blandedes. Skyggerne deroppe løb rundt med bordplader og med bukke. Der var én, som sprang forbi med en bakke og tabte den med et bums.

– Det var Christian, sagde frøken Johnny, der lo:

– Se, se, sagde hun og fulgte skyggerne med hænderne. I det midterste vindue var der ingen udsigt. Dér stod tømmergrossereren og hans frue, og de var så brede, at de spærrede. På én gang lød klaveret igen og der blev spillet en galop. Par efter par dansede frem bag vinduerne.

– Nu svinger de, sagde en mandsstemme i en klynge tæt ved generalkonsulen:

– Mama, vi går derop, sagde frøken Johnny.

– Men Johnny …

Generalkonsulen sagde:

– Jo, det er måske bedst, vi takker. Han får vel sagtens at vide, vi har hørt ham.

De gik alle hen imod porten, da frøken Ingeborg på én gang greb om Johnnys arm:

– Der er pottemageren, som har lavet mine kummer, sagde hun.

Johnny vendte sig:

– Hvor, du? spurgte hun.

– God aften, hr. Lassen, sagde frøken Ingeborg og, idet hun pegede på Johnny, lagde hun til:

– Det er en dame fra København, som har set Deres krukker inde hos mig og finder dem så smukke.

Lassen havde revet huen af.

– Ja, ualmindelig smukke, sagde Johnny Fryant, der blev ved at se på pottemagerens blege og ligesom sært fortænkte ansigt:

– Imorgen kommer vi og køber Deres hele butik, hr. Lassen.

Frøken Fryant hilste, og hun og frøken Ingeborg gik videre, mens Johnny sagde:

– Du, han har dog et mærkeligt ansigt.

Men Lassen knugede på én gang sin kones hånd:

– Katrine, sagde han blot – to gange, til hans stemme brast.

Hr. Og fru Fryant var nået til foran porten:

– Men det er jo fru Brasen, sagde fru Fryant venligt og standsede.

Fru Brasen fo'r sammen:

– Ja, jeg står og hører po, sagde hun. Hun havde stået udenfor på gaden og set op til sit eget hus; hun havde ikke turdet gå op i salen.

– Vi skulle sige Dem tak for mad, sagde fru Fryant: det var jo så udmærket.

– Å, var det, sagde fru Brasen, der pludselig fik vand i sine øjne.

Alle de andre rakte hende også hånden:

– Udmærket, sagde frøken Johnny. Fryants var lige inde ad porten, da fru Brasen satte i at løbe:

– Brasen, Brasen, sagde hun, da hun var nået til køkkenet:

– Det goer nok, det goer nok; og midt i sin fortælling om generalkonsulens begyndte hun at græde.

Generalkonsulens var kommet op ad trappen. I døren til salen stod inspektøren og fru Rasmussen, uden at røre sig, som ét par støtter:

– Tillader De, vi kommer forbi, sagde generalkonsulen meget høfligt, og parret Rasmussen flyttede sig det nødigste, mens selskabet gik ind i salen, hvor fem par svingede rundt på gulvet.

– Hvor er champagnen? sagde fru Graa, der lod, som hun ingen havde set, og hun løb ind i dagligstuen, hvor et par propper sprang.

I salen var alle hørt op at tale. Man hørte kun musikken og de dansendes trin.

Sangeren havde pludselig rejst sig fra sin stol. På stolen ved siden af lå hans roser. Fru Therkildsen i rødt brokade trådte på én gang hen imod kunstneren, da det lod til, han ville gøre et skridt.

– Er her ingen, vi kender, sagde generalkonsulinden halvhøjt.

– Jeg tror ikke, min ven, sagde hr. Fryant, der så lige forbi hr. Therkildsen, som ved et vindue bøjede sig over fru Lindegård.

– Men vi kan jo lade os forestille.

Fru Therkildsen, der havde set hr. Fryants blik henover sin mand, standsede midt i en sætning til sangeren og sagde så, uden mening:

– Ja, naturligvis.

Lidt efter lidt var parrene holdt op at danse, så hele gulvet var tomt, da hr. Og fru Fryant gik frem. Kun galoppen lød.

– Men er de mennesker fornærmede? Hviskede frøken Johnny til Verner.

Kun fru Rist havde stillet sig frem, halvvejs ud på gulvet. Hun var i sort, og så i det hele ud, som havde hun allerede sin ældste til konfirmation.

Frøken Ingeborg var med Knud Ender standset midt i salen. Hun hilste, ved at bøje sit hoved halvt, først på byens damer.

Hr. Og fru Fryant trådte ind i dagligstuen, hvor den gamle dame sad i sofaen:

– Men er det Dem, sagde fru Fryant pludselig, højt og glad.

– Ja, her sidder jeg, Emmely.

– Men er det Dem, kære admiralinde, sagde generalkonsulen og gav hendes navn dets plads i vor historie, ved at ændre udtalen af et bogstav.

– Ja, sagde den gamle dame:

– Og det er Else, der spiller. Hun kan jo ikke danse alligevel.

Johnny kom til:

– Nej, er De her, admiralinde, gode Gud, skal man se Deres dejlige gamle ansigt i denne krog.

– Og ingen har givet dem så meget som en skammel, sagde generalkonsulen, og han bragte enken en skammel til hendes fødder.

Johnny var løbet hen til frøken Else, der nikkede til hende, uden at ophøre med at spille:

– God aften, Johnny, sagde frøken Else; jeg gør nytte.

– Så var vinen fra jer, sagde Johnny.

– Ja, svarede frøken Else og lo, mens hun stadig spillede:

– Hvorfor danser I ikke?

– Jo, sagde Johnny: Hr. Verner, vi skal danse.

Eigil Verner førte hende ud i dansen, mens alle byens damer drejede hovedet, for at tage mål af hendes kjole.

Hr. Arthur Therkildsen bragte frøken Lucie, der stod på dørtrinet til dagligstuen, et glas champagne, som frøkenen slugte, idet hun med den anden hånd pegede ind på den gamle enkefrue:

– Hvem er hun? spurgte hun ganske højt og fløj afsted med sin kavaler.

Generalkonsulen sagde til admiralinden:

– De ville måske forestille os for hr. Graa. Vi hørte ham nede fra torvet.

Den gamle frue rejste sig og gik med hr. og fru Fryant frem gennem stuerne. Da de havde nået sangeren, skød fru Graa pludselig op ved siden af sin mand:

– Vi hørte Dem dernede fra, hr. Graa, sagde generalkonsulinden.

– Og det er fru Graa, sagde admiralinden.

Generalkonsulen bukkede.

– Jo, sagde fruen: Hr. og fru Fryant er kendinge fra koncertsalene. Vi på tribunerne kender nok vore venner.

– Konsulinde Therkildsen, sagde admiralinden og førte hånden lidt frem imod vicekonsulinden, der var trådt til, og hvis fingerspidser svedte gennem de hvide handsker.

Hr. Fryant havde næppe hørt navnet, for han indskrænkede sig til at bøje hovedet. Fru Fryant havde et sekund betragtet sin mand, men heller ikke hun lod til at have opfattet navnet Therkildsen, thi hun sagde kun, efter at have sænket hovedet:

– Hr. Graa ved næppe selv, hvor pragtfuldt det lød.

– Er du anstrengt? sagde fru Graa hastigt med et blik ned på noderne.

– En smule, min egen, sagde sangeren.

Og fru Fryant brød ind:

– Det ville dog være urimeligt yderligere at besvære Deres mand.

Fryants og admiralinden gik.

Vicekonsulinden sitrede i sit ansigt.

– Vi danser, mama, råbte Johnny. Hele gulvet var fuldt af de dansende. Frøken Lucie med hr. Oscar stødte imod fru Jespersen, der fo'r afsted, halvvejs båret af ingeniør lund.

Frøken Ingeborg og Knud Ender sad i dagligstuen halvt i skygge:

– Skal vi danse, spurgte Knud Ender.

– Nej, ikke i aften.

Og pludselig smilende, med det samme smil, så de ud på vrimlen.

Frøken Lucie havde skiftet. Hun dansede med hr. Arthur. Hun havde, når hun dansede, en egen art at lægge sig til rette på i en herrearm, så hun ganske nøje passede til kavalerens figur.

– Punkteret, sagde den ene cyklist til den anden, som pludselig uden præsentation bemægtigede sig fru Jespersen, mens hans ven blev ved at stirre over på fru Lindegård, der, tilbagelænet, smilede op i ansigtet på hr. Therkildsen, som uafladelig gned sine tørre hænder, så hans giftering fløj op og ned:

– Ja, sagde konsulen: her er smukt i vor egn.

– Og frue, jeg har ellers vogn, hvis jeg turde tilbyde …

Fru Lindegård havde på én gang flyttet øjnene ud i salen og blev distræt: hun havde set hr. Fryant stå alene i et hjørne:

– Undskyld, hr. konsul, sagde hun: men jeg må blot tale med min mand. Hun gik, med et smil til vicekonsulen, som den, der alligevel lover meget.

– Hans, sagde hun, da hun var nået over til manden: Du må forestille dig.

– Ja, min pige, sagde han og gik fra sin krog over til generalkonsulen, fulgt af sin frue.

Vicekonsulen, der ikke tog sine øjne fra fru Lindegård, skød ved en uvilkårlig trækning af sit ansigt læberne frem, så man så alle hans tænder.

– Hr. generalkonsulen kender min fader, sagde Hans Lindegård, og han nævnede sit navn:

– Å, sagde hr. Fryant: det er konferensråden. Og idet han på én gang huskede Hans Lindegård, sagde han nogle venlige ord, i den tone, hvori man taler til et lidt mislykket medlem af en god familie:

– Og det er min hustru, sagde hr. Lindegård.

Generalkonsulen, der nu mindedes, at det nærmest var på grund af fru Lindegård, konferensrådens søn var udskudt af familien, bukkede og sagde:

– Her er virkelig morsomt.

Han vendte sig lidt hastigt til en glatraget herre i sort klædesfrakke, der sagde, idet han nærmede sig:

– Fru Fryant og jeg har såmænd danset nogle gange sammen, da vi var unge, hr. generalkonsul; og Hans Højærværdighed provsten nævnede sit navn.

– Skal vi ikke sætte os, sagde fru Fryant; hun og admiralinden satte sig tilligemed provsten og hr. Fryant ved væggen foran de dansende:

– Hvor det egentlig er underligt at sidde og se på alle de mennesker, som ikke hører os til, sagde fru Fryant: det er dog altid som at være på komedie.

– Det kommer kun an på, sagde den gamle dame, hvormange man synes, der hører en til.

Fru Fryant sad et øjeblik:

– Ja, sagde hun og tog om admiralindens hånd med begge sine hænder:

– Hvor De altid har ret.

Fru Therkildsen stod endnu stadig på samme plet, hvor provstinden var trådt hen til hende. Hun vidste ikke selv, hvad hun talte om, mens hun alligevel talte ustandseligt.

En af de dansende sønner fløj hende forbi, og hun rynkede sine bryn, som den, der fanger en tanke.

Hun gik nogle skridt frem:

– Oscar, kaldte hun, og sønnen slap sin dame:

– Du må danse med frøken Fryant, sagde hun.

– Hun vil jo ikke, svarede sønnen ret højt og dansede igen.

– Næh, hvor er jeg varm, sagde frøken Johnny og satte sig på en stol ved siden af sin moder: Verner, kan jeg få lidt at drikke.

Hr. Arthur Therkildsen, der henne fra buffeten havde vekslet et øjekast med sin moder, løb til med et glas champagne:

– Tak, hr. Therkildsen, sagde frøken Johnny, jeg foretrækker vand.

Nede ved døren standsede alle de dansende. Cyklisten havde i en lidt voldsom hvirvel med frøken Lucie halvvejs væltet fru

Jespersen, som i klyngen af sine ingeniører talte om kærlighed:

– Pyh, sagde fru Jespersen, det hele kommer an på, om det passer.

– Hvilket, spurgte Lund og så hende lige ind i ansigtet, mens fruen lo, med en latter, der vistnok skrev sig fra den fortid, som hr. Jespersen havde begravet foran alteret ved hjælp af en pastor.

Fru Jespersen dansede ud.

Men en af ingeniørerne sagde:

– Fru dyrlægen har s'gu en egen evne til smart at råde tilværelsens sidste gåder.

– Ka' sågu' gerne være, sagde en anden af de herrer.

Cyklisten, der var kommet klar af klyngen, stormede videre og snublede atter halvt over fru Hauch, som ved dørstolpen endnu bestandig sad hensunken i Toreadoren og lignede Melpomene på et provinsfortæppe.

– Lucie, Lucie, råbte den østjyske frue efter datteren: Du danser livet af dig.

– Det er dejligt, svarede frøken Lucie og svirrede videre.

– Rasmussen, om vi gik, sagde fru Rasmussen meget højt til inspektøren. Parret havde så godt som næsten ikke bevæget sig fra døren.

– Sov vel, sagde fru Rasmussen til tømmergrossereren og hans frue, der, midt i støjen, ved siden af hinanden halvblundede i et par lænestole.

Da inspektøren og fruen gik ned ad trappen, hørte de hurra-råb slå imod sig fra skænkestuen.

Begge værelser derinde var fulde af kommisser og af svende, der skreg og støjede og råbte "leve" for både Brasen og fru

Brasen og for børnene, mens de blev halvfulde.

Brasen gik rundt med optrukne ølflasker mellem de udspilede fingre og råbte:

– Er der nogen, der skal have øl; og fru Brasen gik fra bord til bord og talte om Fryants, der var "nogle herlige minnisker":

– Nu går jeg lidt ovenpo, sagde hun.

– Går De med, doktor?

– Jeg sidder godt, svarede doktoren, der blussede i sit hoved.

Fru Brasen kom op i salsdøren: på hele gulvet hvirvlede parrene rundt, mens hurraråbene blev ved at slå op fra skænkestuen.

– Men er det Dem, fru Brasen, sagde admiralinden, og pegede på en stol ved siden af sig.

– Ja, det er mig, sagde fru Brasen, der satte sig, lidt yderligt, på stolen.

– Det har såmænd været en svær dag for Dem, sagde admiralinden.

– Å ja, men når det bare go'er, så må en jo ikke klag'.

Og pludselig gav hun sig til at fortælle den gamle dame, hvem hun slet ikke kendte, om hele deres liv: om deres første gård, den dejlige kønne gård, som de måtte forlade, for tiderne var ikke til 'et; om forpagtningerne én for én, først på Fyn og så i Midtjylland og så i Thy, for hvad gi'er vel jorden, når Brasen havde sin afgift; om flytningerne og børnene, der voksede op, og auktionerne: Brasen skilte sig jo ved 'et, lidt efter lidt, det meste; og nu om lejen her; den var jo tung for Brasen; for hvad fo'r man ind på sådan et lille sted; om deres hele liv fortalte hun ustandset, som i ét løb:

– Men man skal strid' et ud, sagde hun.

Admiralinden havde slet intet svaret. Hun sad kun og klappede hendes halvru hånd.

Vicekonsulen kom forbi og stillede sig i døren, da fru Fryant, som havde talt med provsten, gik frem imod fru Brasen og sagde:

– Kære fru Brasen, hvor det dog er rart, De kan sidde lidt.

Hun tvang fru Brasen ned på stolen igen, mens hun selv satte sig ved siden af.

Vicekonsulen havde vendt sig i døren. Han skar en grimasse, idet han gik ned ad trappen.

– Her er munterhed, sagde han, da han kom ind i skænkestuen, hvor hurraråbene standsede med ét, da man så ham. Konsulen bad om en sodavand, og, da han havde fået den, sagde han til Brasen:

– Det går jo godt. Nu kan der ellers komme fart i lejeafdragene. Brasens post er stor.

Brasen blev stående:

– Ja, hr. konsul, sagde han sagte – og blev siddende bag sin disk, da konsulen gik igen.

Støjen tog i pány.

Der var ikke glas nok, og rundt omkring klinkede de med flaskerne, mens de sang.

Den lille pottemager, som aldrig nogen før havde set til kros, sprang op på et bord og svingede, som en afsindig, en flaske over sit hoved, mens han skreg:

– Kvinden skal leve, kvinden skal leve.

Og, mens alle lo og klinkede og råbte, rev to kommiser pottemageren ned fra hans bord og satte ham op på deres skuldre og bar ham rundt, over alle hoveder, gennem stuernes

ståhej – i triumf, mens Lassen blev ved at skrige, hed af rom og støj og ære:

– Kvinden skal leve, ud i den dunstfyldte luft.

Henne ved disken havde Brasen rejst sig op. Han tog et portvinsglas og fyldte det med en trestjernet, som han tømte:

– Ja, til helvede, råbte han og søndrede glasset mod sit gulv:

– For der går 'et hen.

– Øl, øl, blev der hvinet igen:

– Ja, svarede Brasen fra sin disk og løftede to bajere over sit hoved, en i hver af sine knyttede hænder, mens der blev hylet hurra pány:

– Hurra, hurra, ud af halvhundrede brølende munde.

Oppe dansede de som vilde. Frøken Else, der var bleg af træthed og blev ved alligevel, spillede stærkere, og en kæde føg rundt, mens fru Jespersen førte an.

– Else, Else, du skal holde op.

– Straks, moder, straks, sagde datteren og blev ved at spille.

– Vi kan lige så gerne gå, sagde sangerens kone til sin mand, der sad på en stol ved siden af klaveret, med sine roser på knæene, så glemt, som den, der har gjort sin pligt.

– Ja, min egen, sagde sangeren sløvt og stod op.

De fire lærerinder løb til.

– Han er træt, sagde fru Graa; og med et skuldertræk lagde hun til:

– Man synes jo også at være ret overflødig.

Den ene lærerinde svarede:

– Her er der jo kun tale om pengene.

– Godnat, sagde fru Graa:

– Du behøver ikke at sige farvel, sagde hun til manden, idet hun skubbede ham ind gennem døren.

– Else, Else, hold op.

– Straks, moder.

Det var en kehraus. Alle par var på gulvet. Frøken Lucie havde en cyklist ved hver hånd.

Frøken Ingeborg stod, tavs, ved siden af Knud Ender i dagligstuens dør. Det var, som så hun alting, sal og mennesker, så langt borte, som hvirvledes det alt sammen bort, langt bort for hendes øjne.

– Nu går vi, sagde hun.

– Ja, Ingeborg, sagde Knud Ender og nævnede hendes fornavn for første gang, mens de gik frem, og han med sin arm værnede hende imod salens sværm.

Frøken Ingeborg holdt slæbet i sin hånd.

Frøken Johnny stod med Verner ved et vinde. Hun betragtede de to, mens de gik.

Musikken holdt op:

– Ja, George, sagde fru Fryant, der rejste sig: vi skal ind –:

– Men først, fru Brasen, sagde hun: må De forestille mig for fru Therkildsen. Hun havde indbudt os i aften.

Fru Brasen blev purpurrød i sit hoved og gik med fru Fryant frem over gulvet, hvor fru Therkildsen stod sammen med fruen fra østkysten og provstinden:

– Ja, det er konsulinde Therkildsen, sagde fru Brasen.

Generalkonsulinden bøjede hovedet:

– Jeg må dog takke Dem – jeg er fru Fryant – De, der var så elskværdig at indbyde os, frue, os, som De slet ikke kender.

Fru Therkildsen fandt ingen ord. Før havde hun blusset, nu var hun hvid i sit ganske ansigt.

– Men de ser, sagde Fryant og smilede: hvor rart man har det hos fru Brasen.

– Godnat, provstinde. Godnat, frue.

Fru Fryant hilste og gav armen til sin mand.

– Hvor er Verner? råbte Johnny.

Hr. Lindegård havde klemt Eigil Verner ind i en krog, mens han pludselig talte om kemien:

– Den gemmer alle hemmeligheder. Af den er det, menneskeheden vil få noget at vide, sagde hr. Lindegård, hvis slørede øjne stirrede ud i stuen. Og han talte om kemiens undere, Pasteur, bakterier og baciller og hjernecellernes stofdele ud i et langt og forvirret virvar:

– Det har altid været min lidenskab, sagde han: og man kunne måske have gjort opdagelser.

– Ganske vist, sagde Eigil, der høfligt hørte til, uden at høre et eneste ord.

– Omstyrtende opdagelser, sagde hr. Lindegård.

– Sikkert, sagde Eigil, der med et "undskyld" endelig blev bortført af frøken Johnny, som ved hans arm gik ud gennem salen:

– Godnat papa. Godnat mama.

Frøken Johnny kyssede forældrene foran deres dør.

– Godnat fru Fryant, sagde frøken Ingeborg.

Fru Fryant tog pludselig frøken Ingeborgs hænder:

– Min kære Ingeborg, hviskede hun og slap hende.

– Kom Rist, lød fru Rists stemme lige bag dem, og ægteparret Rist gik ned ad trappen.

– Mind Brasen om aftalen, sagde fruen:

– *Jeg* venter.

Hr. Rist gik ind i skænkestuen, hvor der var blevet tomt, og, stående i mellemdøren, sagde han til Brasen, som sad bøjet over sin skuffe:

– Brasen, det blev altså til afdrag onsdag og lørdag.

Brasen løftede sit hoved. Men hr. Rist var gået.

– For nøglen var der ingen, der takkede dig, Rist, sagde fruen, da de var ude på gaden:

– Og kanterne på det dyre piano var ganske stødt. Men dig bli'er det, som får ubehagelighederne af sangforeningen.

– De havde sagt nej til Therkildsens, bemærkede hr. Rist, som for at dulme.

– Til gengæld kører nok Therkildsen ud med den nedringede, sagde fruen.

Frøken Johnnys selskab kom ud på torvet, da der hørtes et spektakel fra salen igen, og alle stemmer lød. Det var fru Graa, der havde villet rede til "drengen" og havde fundet madrasserne så godt som opædte af mus. Alle lærerinderne hvinede op, og de hørte tømmerhandleren sige, ved et vindue:

Vi dumper vel igennem allesammen, mens fru Graa råbte med en stemme, de næppe genkendte:

– Hvor er den kone? Der må dog tales med den person.

– Nå, sagde frøken Johnny nede på torvet: nu bli'r der spektakel. Lad os bare komme hjem.

– Lad os blot gå ned omkring borgmesterens have, sagde Knud Ender.

– Ja, lad os, sagde Johnny. De vandrede langs stien. Frøken Johnny og Verner gik forud.

Knud Ender standsede et øjeblik ved gærdet:

– Der stod De i formiddags, sagde han sagte, og de gik videre uden flere ord.

De nåede den grønne plads med blegen, og Johnny sagde:

– Lad os sætte os her et øjeblik.

– Duggen er faldet, sagde Ingeborg.

– Vi vender dugene, sagde Johnny: dem har Agathe glemt, fordi hun skulle varte os op.

Knud Ender og Verner vendte de hvide lin og bredte dem ud.

Længe lå de alle tavse. Havets bølgeslag bares op imod dem. På himlen over dem sås kun én eneste stjerne.

Eigil Verner stirrede op i luften:

– Hvor besynderligt, sagde han: og i troperne funkler de som guldbiller på et klæde.

– Men her er skønnest, sagde Knud Ender ganske sagte og så bestandigt frem imod det samme sted.

Frøken Ingeborg havde støttet hovedet til sin arm. Øjnene var fæstede opad. Den hvide dug, hvorpå hun lå, så i halvlyset ud som det rindende sølv.

– Nu må vi gå op, sagde Johnny.

– Godnat, Knud Ender, sagde frøken Ingeborg, og mens hun tog hans hånd, var et nu hans ansigt som beskinnet af hendes øjnes lys.

Frøken Ingeborg og Johnny gik op i deres stuer. Johnny satte sig i en stol, og frøken Ingeborg stod længe foran sit vindue. Ingen af dem talte. Så rejste Johnny sig og gik hen over gulvet. Hun lagde nænsomt armen om sin venindes liv.

– Johnny, sagde frøken Ingeborg, og hendes stemme skælvede:

– Jeg *kan* ikke tale.

– Det skal du heller ikke. Godnat.

Og de skiltes med et håndtryk …

… De to cyklister stod i Brasens port og så så langeligt efter frøken Lucie, der løftede højt op, mens hun blev bortført af sin moder. Inde i porten spøgte fru Jespersen med de tre ingeniører:

– I må ligge hos mig, drengebørn, sagde fruen: men I må tage det, som det kan falde sig.

Hun gik med de tre mænd, mens de to trikotklædte så, underligt sultent, også efter hende.

– Hvor skal vi ligge? vendte de sig til Brasen, der kom fra skænkestuen ud i porten.

– De må ligge på billardet, svarede Brasen. Han stod alene tilbage i sin port.

– Det gik jo storartet, sagde doktoren, som svalede hovedet i sit vindue ovre på den anden side af torvet.

– Ja, *mon*? sagde Brasen og stirrede langt frem over brostenene.

… Der flakkede et lys gennem Therkildsens butik.

Vicekonsulen var inde i sit kontor. Han gjorde, ved sin høje pult, en konto op.

Da han endelig kom ind i sit soveværelse, åbnede konsulinden døren til sit sovekammer. Mens konsulen klædte sig af, sagde hun, ind gennem døren:

– Du ved Therkildsen, sagde hun, at mig vil det altid være behageligt at få de mennesker bort, både fra gården og fra byen.

Konsulen svarede ikke.

– Og desuden, det må du tro, Brasens bliver aldrig solide forpagtere.

... Brasen var gået ind:

– Hvor er du, Jansine?

Fru Brasen var oven på hos børnene. De skulle ligge på gulvet i rummet lige over bagtrappen. Men Martin tudede, for der var ikke noget tæppe, som han kunne få over sig.

– Så giv ham dit sjal, sagde fru Brasen til Signe: så får du bedstemoders det ægte.

Hun gik ind i dagligstuen og hentede sjalet i skuffen:

– Du krøller det ikke så meget, sagde fru Brasen og svøbte det ægte sjal om datteren:

– For du ligger mere stille end som Martin.

Brasen kom op. Han smed bare klæderne af sig og lagde sig tungt ind på den hårde tanghårs.

– Godnat, sagde han og faldt i søvn med det samme. Fru Brasen gik ned, ind i den inderste skænkestue.

Moderen sad i stolen ved vinduet. Fru Brasen gik derhen:

– Der skal lukkes, mo'er, sagde hun.

– Ja, svarede den gamle.

Og, uden at tale, gik hun, gennem det mørke hus, bort til sit kammer.

... Fru Brasen sad på sengekanten. Det smertede sådan i hendes hoved.

Nede i gården galede den sorte hane og forkyndte gryet af den næste dag.

Om "Sommerglæder"

Forfatter: Herman Bang (1857-1912).
Org.udgave: *Sommerglæder.* Det nordiske Forlag (Ernst Bojesen), København 1902. *Denne udgave er baseret på* førsteudgaven.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside og øvrige illustrationer: Efter illustrationer til førsteudgaven af "*Sommerglæder*" af Hans Tegner (1853-1932).

ISBN 978-87-7979-985-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-231-9 (Ølstykke 2011).

www.ebib1800.dk

